

Буковинський Вісник

державної служби та
місцевого самоврядування

Офіційна хроніка

Державне управління

Місьцеве самоврядування

Наукова думка

Депутатська трибуна

Перепідготовка та
підвищення кваліфікації

Статистика, факти, події

№2/2014

Засновник
Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій
Свідоцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директора-начальник науково-дослідного відділу Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
відповідальний секретар: БАРАНІЦЬКИЙ Ф.В., начальник редакційно-видавничого відділу Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
члени редакційної колегії:
БУРКУТ І.Г., доцент кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, кандидат історичних наук;
КРУГЛАШОВ А. М., професор, доктор політичних наук, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
ЛЕНЬКОВ М.І., т.в.о. начальника Управління державної служби Голодержслужби України у Чернівецькій області;
МАКСИМЕЦЬ Д.С., директор видавництва «БукРек», заслужений журналіст України
СКАБ М. С., професор філологічного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
УНГУРЯН В. М., начальник інформаційно-аналітичного відділу Чернівецької обласної ради;
ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної інформації Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;
ПАВЛЮК М.В. – депутат Чернівецької обласної ради VI скликання, кандидат політичних наук
ПАСКАР О.Є. - заступник Чернівецького міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
58001, Чернівці,
вул. Героїв Майдану, 5/52,
Тел/факс: (0372) 552903
E-Mail: buk-visnyk@email.ua

Редакція зберігає за собою право скорочувати й редагувати подані текстові оригінали. Журнал може друкувати матеріали, не поділяючи думки автора. Статті не рецензуються та не повертаються. За точність наведених даних відповідають автори. Передрук матеріалів – тільки з дозволу редакції. Періодичність виходу журналу – 4 числа на рік

№ 2 квітень-червень 2014 року

Офіційна хроніка

Петра Порошенка обрано Президентом України.....	3
Олексія Каспрука обрано мером Чернівців.....	4
Україна підписала Угоду про асоціацію з ЄС.....	5
Відбувся II етап Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець».....	6
Буковину відвідала Надзвичайний та Повноважний Посол Фінляндії в Україні Ар'я Макконен.....	7
Голова Чернівецької ОДА зустрівся з Надзвичайним та Повноважним Послом Румунії в Україні.....	8
Роз'яснення щодо змін до Конституції України на реалізацію реформи місцевого самоврядування та курсу Уряду на децентралізацію влади в Україні.....	9

Державне управління

П.Луців «Центр надання адміністративних послуг Чернівецької міської ради - партнер чернівчан в отриманні необхідних послуг».....	12
Н.Казимир «Відповідальність батьків перед законом за невиконання батьківських обов'язків».....	15
Л.Пилипів «Юридична відповідальність за вчинення насильства в сім'ї».....	18

Міське самоврядування

Інтерв'ю з Іваном Патараком на тему реформування місцевого самоврядування в Україні.....	21
І.Гаврада «Децентралізація влади очима депутатів місцевих рад».....	24
Пропозиції щодо реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні за результатами міжрегіональної веб-конференції «Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні».....	27

Наукова думка

С.Гакман «Російська інтервенція в Україну в контексті міжнародного права».....	35
С.Бабчук «Витоки пожежної служби у Чернівцях. Частина 1».....	43
А.Круглашов «Діяльність регіональної влади у контексті реформаторських спроб в Україні (2005 – 2013 рр.) Частина 1».....	46

Європейська інтеграція та транскордонне співробітництво

В. Пдгірна «Кластери як інструмент регіонального розвитку».....	52
Н.Малько «Транскордонний проект як інструмент вирішення проблем громади».....	54
А.Тарасова «Буковинські зустрічі», як приклад євроінтеграції».....	57
С.Федуняк «Кінець ілюзорній позаблоковості: зовнішньополітична орієнтація України у контексті Російської агресії».....	60

Громадянське суспільство

Н.Стрельчук «Соціальний капітал як ресурс демократизації українського суспільства».....	64
---	----

Перепідготовка та підвищення кваліфікації

Робота Чернівецького ЦППК за II квартал 2014 року.....	68
--	----

Петра Порошенка обрано Президентом України

7 червня 2014 р. у Верховній Раді України відбулася церемонія інавгурації Президента України Петра Порошенка.

Урочисте засідання в парламенті розпочалося з Гімну України у виконанні Національного заслуженого академічного українського народного хору України ім.Г.Г.Верьовки. Після цього Голова Центральної виборчої комісії Михайло Охендовський оголосив офіційні результати виборів Президента України.

Голова Конституційного Суду України Юрій Баулін привів новообраного Президента до Присяги Українському народу, яку Петро Порошенко виголосив поклавши руку на Конституцію України та Пересопницьке Євангеліє.

Петру Порошенку вручили символи президентської влади - Знак Президента України, Печатку Президента України та Булаву Президента України, а також посвідчення Президента України.

Біографічна довідка

Порошенко Петро Олексійович, народився 26.09.1965р. в м.Болград Одеської області.

Громадянин України. Мешкає на території України з дня народження, в т.ч. протягом останніх 23-х років з дня проголошення Незалежності України.

Освіта вища:1982-1989-Київський університет ім.Т.Шевченка. Факультет міжнародних відносин і міжнародного права, спеціалізація: міжнародні економічні відносини.

1984-1986 - служба в армії.

1989-1992 - аспірант-асистент Кафедри міжнародних економічних відносин Київського університету ім.Т.Г.Шевченка.

1993-1998 - генеральний директор Концерну «Укрпромінвест».

1998-2002 - народний депутат України III скликання.

2000-2004 - заступник Голови Ради Національного Банку України.

2002-2005 - народний депутат України IV скликання. Голова Комітету ВРУ з питань бюджету.

У 2002 захистив наукову дисертацію «Правове регулювання управління державними корпоративними правами в Україні». Кандидат юридичних наук.

8.02.2005-8.09.2005 - Секретар Ради Національної безпеки і оборони України.

2006-2007 - народний депутат України V скликання, Голова Комітету ВРУ з питань фінансів і банківської діяльності.

2009-2010 - Міністр закордонних справ України.

2012 - Міністр економічного розвитку і торгівлі України.

2012 - народний депутат України VII скликання, співголова Комітету парламентського співробітництва Україна-ЄС.

1998-2003 - член Координаційної ради з питань функціонування ринку цінних паперів в Україні.

У 1998 заснував іменний Благодійний фонд, який здійснює благодійні проекти у різних сферах суспільного життя.

2000-2002 - керівник фракції «Солідарність» у ВРУ III скликання.

2007-2012-Голова Ради НБУ.

Заслужений економіст України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреат міжнародної премії імені П.Орлика, нагороджений Орденом «За громадянські заслуги» ступені Великого Хреста Королівства Іспанії.

Позапартійний.

Одружений. Дружина - Порошенко Марина Анатоліївна, сини - Олексій (1985 р.н.) і Михайло (2001 р.н.), доньки - Євгенія і Олександра (2000 р.н.)

Проживає за адресою: 01021, м. Київ, вул. Грушевського, буд.9, кв. 37

Олексія Каспрука обрано мером Чернівців

Відповідно до частини 8 статті 76 Закону України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» Чернівецька міська виборча комісія повідомляє, що за підсумками голосування на позачергових виборах Чернівецького міського голови 25 травня 2014 року Чернівецьким міським головою обрано КАСПРУКА ОЛЕКСІЯ ПАВЛОВИЧА (06.12.1977 року народження, громадянин України, член ВО «Батьківщина», голова Чернівецького обласного осередку громадської організації «Фронт змін», проживає в м.Чернівцях, висунутий Чернівецькою міською організацією Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина»), за якого подано 62572 (шістдесят дві тисячі п'ятсот сімдесят два) голоси виборців.

Біографічна довідка

Народився 6 грудня 1977 року в Чернівцях.

Освіта вища. Закінчив Чернівецький індустріальний технікум, спеціальність – «інженер механік» (1996); Чернівецький торгово-економічний інститут Київського торгово-економічного університету, спеціальність – «економіка підприємства» (2003); навчався в Ньюпортській бізнес-академії, Нідерланди (2006-2007).

1996 – 2000 – інженер, а згодом – економіст на Чернівецькому хімічному заводі.

2000 – очолює невелику науково-технічну компанію.

2000 – 2005 – засновує та очолює низку підприємств, що працюють у галузі високих технологій, займається викладацькою діяльністю.

2006-2011 - директор комунального підприємства «Містобуд».

2010 року обраний депутатом Чернівецької міської ради. Голова фракції партії «Фронт змін»

Грудень 2012 - обраний головою обласної організації партії «Фронт змін»

Травень 2014 року - виграв позачергові вибори Чернівецького міського голови.

Член Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина».

У вільний час любить читати, улюблене місце відпочинку – гірськолижні курорти українських Карпат.

Одружений, виховує сина.

Батько Павло Каспрук (1940–1991) у 1985-1991 роках був головою виконкому Чернівецької міської ради.

Україна підписала Угоду про асоціацію з ЄС

Україна підписала Угоду про асоціацію та Заключний акт з Європейським Союзом. Підпис під документом поставив Президент України Петро Порошенко.

Церемонія відбулася у будівлі Ради Європейського Союзу у Брюсселі о 10 годині за місцевим часом.

З української сторони на церемонії також були присутні Міністр закордонних справ Павло Клімкін, Перший помічник Президента Юрій Оніщенко, заступник Глави Адміністрації Президента України Валерій Чалий, представник України при Європейському Союзі Костянтин Єлісеєв.

Підписання Угоди про асоціацію з ЄС Петро Порошенко назвав одним із найважливіших днів в історії Української держави. «Це один з найважливіших днів з часу набуття незалежності України. Ми маємо використати цю можливість для модернізації країни. Але ми потребуємо тільки одного - миру та безпеки», - зазначив Президент у коментарі журналістам перед церемонією підписання.

«Ми сподіваємося, - наголосив Глава держави, - що сьогодні Європейський Союз продемонструє таку ж солідарність, як раніше».

Зранку Президент України провів робочий сніданок з Президентом Європейської Ради Германом Ван Ромпеєм та Президентом Європейської Комісії Жозе Мануелем Баррозу.

Відбувся II етап Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець»

Оргкомітетом з проведення II туру Всеукраїнського конкурсу “Кращий державний службовець” у Чернівецькій області (співголови Оргкомітету – заступник голови – керівник апарату Чернівецької обласної державної адміністрації Роман Марчук та в.о. начальника Управління державної служби Голодержслужби України у Чернівецькій області Михайло Леньков) 11 червня проведено II етап Всеукраїнського конкурсу.

У Конкурсі, що відбувся у приміщенні Чернівецької облдержадміністрації, взяли участь державні службовці – переможці I туру у структурних підрозділах Чернівецької облдержадміністрації та районних державних адміністрацій. Під час Конкурсу учасники виконували практичні завдання з питань службової етики, етикету та іміджу державного службовця, проходили співбесіди з питань державного управління, а також виступили з публічними доповідями з актуальних питань суспільно-політичного розвитку та реформування державного управління.

Від імені Оргкомітету з проведення II туру Всеукраїнського конкурсу “Кращий державний службовець” у Чернівецькій області усім його учасникам вручено відповідні сертифікати про підвищення кваліфікації.

Переможцями II туру Конкурсу визнано: у номінації “Кращий керівник” серед державних службовців районних державних адміністрацій – Олександра Босого, завідувача сектору правового забезпечення апарату Хотинської районної державної адміністрації; у номінації “Кращий спеціаліст” серед державних службовців структурних підрозділів Чернівецької обласної державної адміністрації – Оксану Сакрієр, головного спеціаліста відділу дошкільної, загальної, середньої, позашкільної освіти і науки Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Чернівецької облдержадміністрації; у номінації “Кращий спеціаліст” серед державних службовців районних державних адміністрацій – Мину Павалакі, головного спеціаліста відділу освіти, молоді та спорту Герцаївської райдержадміністрації.

Лауреатами II туру Конкурсу стали: Марина Замфір - головний спеціаліст відділу підтримки малого і середнього бізнесу та регуляторної політики Департаменту економічного розвитку і торгівлі Чернівецької облдержадміністрації; Ірина Старчевська - начальник управління праці та соціального захисту населення Герцаївської райдержадміністрації; Данило Білецький - головний спеціаліст відділу економічного розвитку та інфраструктури Хотинської райдержадміністрації.

Відзначення переможців II туру Конкурсу відбудеться під час урочистостей з нагоди Дня державної служби.

Буковину відвідала Надзвичайний та Повноважний Посол Фінляндії в Україні Ар'я Макконен

23 червня, відбулася зустріч першого заступника голови обласної державної адміністрації Івана Рибак з Надзвичайним та Повноважним Послом Фінляндії в Україні Ар'я Макконен. Представник обласної виконавчої влади привітав Ар'я Макконен з першим візитом на Буковину та висловив сподівання, що знайомство із областю справить приємне враження на почесних гостей і посприє у налагодженні плідної співпраці.

Як зауважив Іван Рибак, лісо-деревообробна промисловість Буковини була і є однією з ключових галузей господарства області. «Відомо, що саме ліси – головне багатство й Фінляндії, участь бізнес-партнерів вашої держави та обмін досвідом у цій галузі буде системно підтримана обласною владою і дозволить перетворити лісівництво у потужний фактор економічного розвитку краю», - зазначив перший заступник голови облдержадміністрації.

Надзвичайний та Повноважний Посол Фінляндії в Україні висловила співчуття з приводу загиблих в ході протистоянь на Сході держави і глибоко перейнялась соціальним становищем громадян, які були вимушені покинути постійне місце проживання. Директор департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації Олена Верига на прохання пані Посла, поінформувала про ситуацію із переселенцями, які наразі проживають на території Буковини.

В ході зустрічі Ар'я Макконен підтримала зусилля влади зі збереження миру в країні, а також запевнила, що Фінляндія має намір і надалі розвивати партнерські відносини з Україною, і з Чернівецькою областю зокрема.

Голова Чернівецької ОДА зустрівся з Надзвичайним та Повноважним Послом Румунії в Україні

13 травня, відбулася зустріч голів обласної державної адміністрації Романа Ванзуряка та обласної ради Михайла Гайничеру з Надзвичайним та Повноважним Послом Румунії в Україні Корнелом Іонеску. В ході зустрічі Корнел Іонеску висловив свої вітання керівнику крайової виконавчої влади у зв'язку з призначенням на посаду та запевнив, що Румунія і надалі розвиватиме партнерські відносини з Україною, зокрема і з Чернівецькою областю, де мешкає численна румунська громада. «Нещодавно Міністри закордонних справ наших країн парафували Угоду про місцевий прикордонний рух, який є надзвичайно важливим для жителів як Чернівецької області, так і наших Сучавського та Ботошанського повітів, - зазначив пан Посол – Підписання угоди в найближчому майбутньому дозволить розвивати міжкультурні та економічні зв'язки на місцевому рівні».

Голова Чернівецької обласної державної адміністрації Роман Ванзуряк подякував румунській державі за підтримку дій нової української влади, за оперативне вирішення питань лікування та реабілітації постраждалих під час революційних подій в Києві. Окрім цього, Роман Ванзуряк зазначив, що наша область завжди підтримувала тісні економічні зв'язки з сусідніми країнами і яскравим прикладом цього є збільшення експорту буковинських товарів до Румунії за минулий рік на 4%. «Проте для нас важливим є залучення іноземних інвестицій в область і для цього крайовою владою вже проводиться робота щодо створення сприятливого інвестиційного клімату і забезпечення потенційних інвесторів усією необхідною інформацією, - зазначив голова облдержадміністрації. – Також хочу акцентувати увагу, що в рамках роботи з підготовки нової програми прикордонного співробітництва «Румунія – Україна» 2014-2020 необхідно залучати незалежних експертів до оцінювання національних заявок на фінансування з метою відбору найбільш пріоритетних проектів та вирішення найактуальніших проблем».

Роман Ванзуряк підкреслив, що після парафування Угоди про місцевий прикордонний рух є всі підстави якомога скоріше підписати міждержавну угоду з цього питання з огляду на вагомі переваги для регіонального розвитку Північної та Південної Буковини. Окрім цього, відновлення трансєвропейського транспортного транзиту через територію Румунії, України та Польщі є актуальним питанням для Чернівецької області і даний проект вже отримав Рекомендаційного листа від уповноважених представників 14 країн Дунайської стратегії, а зараз ці ініціативи опрацьовуються фахівцями транспортного міністерства.

Роз`яснення щодо змін до Конституції України на реалізацію реформи місцевого самоврядування та курсу Уряду на децентралізацію влади в Україні

Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України підготовлено пропозиції щодо змін до Основного Закону (Конституції) України.

Пропозиції підготовлені на реалізацію реформи місцевого самоврядування, Концепцію якої було схвалено Урядом 1 квітня 2014 р. Необхідність таких змін обумовлена тим, що саме Конституція визначає основи системи влади, і без відповідних змін провести реформу неможливо.

Основні зміни передбачають:

- запровадження трьохрівневої системи адміністративно-територіального устрою України – область, район, громада з повсюдністю місцевого самоврядування;
- передачу функцій виконавчої влади від місцевих адміністрацій виконавчим органам рад відповідного рівня;
- розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування за принципом субсидіарності і наділення саме громад максимально широким колом повноважень;
- чітке забезпечення повноважень органів місцевого самоврядування необхідними фінансовими ресурсами, в тому числі через їх участь в загальнодержавних податках;
- ліквідація державних адміністрацій і створення натомість державних представництв з тільки контролюю-наглядовими і координаційними, а не виконавчими функціями.

Пропозиції щодо змін до Основного закону підготовлені Мінрегіоном на основі:

- а) положень Європейської Хартії місцевого самоврядування;
- б) пропозицій вітчизняних експертів (напрацювання Конституційної асамблеї, Конституційної комісії парламенту, груп експертів в області конституційного права і місцевого самоврядування);
- в) з врахуванням позиції польських експертів, які мають успішний досвід впровадження реформи місцевого самоврядування

Серед питань, які узгоджувались в дискусіях українських та польських експертів: наскільки запропонована модель змін до Конституції (з урахуванням українських реалій) відповідає практичному досвіду польських колег (що реально працює і як не припуститися помилок у процесі формування законодавчого підґрунтя для реалізації реформи); яким має бути ступінь деталізованості тексту (у польській Конституції виклад дуже лаконічний, в українських традиціях недостатня деталізованість може призвести до різних тлумачень).

Пропозиції вносились з урахування обмеження на зміни у першому розділі Конституції. Такі зміни можуть бути внесені тільки шляхом референдуму, що призвело б до суттєвого сповільнення конституційних перетворень (так, у польській Конституції існує поняття територіального самоврядування, яке діє на рівні громад (гмін), районів (повятів) і регіонів (воєводств). В українській Конституції закріплене поняття місцевого самоврядування, яке не може бути змінене без внесення відповідних змін у перший розділ Основного Закону).

КЛЮЧОВІ ЗМІНИ стосуються розділів IX (Адміністративно-територіальний устрій) і XI (Місьцеве самоврядування), які викладені в новій редакції. Пропонуються також деякі зміни в розділі IV (Верховна Рада), V (Президент України), VI (Кабінет Міністрів. Інші органи виконавчої влади).

1. У статті 132 (розділ IX) закріплюється **ПРИНЦИПИ децентралізації** у здійсненні державної влади, повсюдності та спроможності місцевого самоврядування, сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

2. У статті 133 (розділ IX) чітко визначено **ТРЬОХРІВНЕВУ СИСТЕМУ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ** – три види адміністративно-територіальних одиниць: регіони, райони, громади (було: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села). Також дано **ВИЗНАЧЕННЯ ГРОМАДИ** (Громадою є утворена в порядку, визначеному законом, адміністративно-територіальна одиниця, яка включає один або декілька населених пункти (село, селище, місто), а також прилеглі до них території).

3. Стаття 140 (розділ XI) викладена в новій редакції. В ній передбачено **УТВОРЕННЯ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ РАЙОННИМИ ТА ОБЛАСНИМИ РАДАМИ** і закріплено **ПРИНЦИП СУБСІДІАРНОСТІ** при розмежуванні повноважень у системі органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів різних рівнів.

4. В статті 141 (розділ XI) визначається порядок формування рад відповідного рівня. Пропонується обмежити **СТРОК ПОВНОВАЖЕНЬ** рад та їх голів п'ятьма роками.

5. У цій статті також визначено **ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА РАЙОННОМУ ТА ОБЛАСНОМУ РІВНЯХ**: «Голови районної та обласної рад обираються відповідними радами та очолюють виконавчий комітет ради. Районна та обласна рада за поданням обраного голови формує склад виконавчого комітету ради».

6. Стаття 142 (розділ XI) визначає **МАТЕРІАЛЬНІ ТА ФІНАНСОВІ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**. Тут закріплене право місцевого самоврядування на частку загальнонаціональних податків.

Принциповим є момент чіткої фіксації норми, що «обсяг фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування відповідає повноваженням, передбаченим Конституцією та законами».

Також закріплено, що «витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою».

7. У статті 143 (розділ XI) визначено розмежування **ВЛАСНИХ І ДЕЛЕГОВАНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ** органів місцевого самоврядування. При цьому пропонується не деталізувати в Конституції повноваження, залишивши визначення вичерпного їх переліку на рівні відповідного Закону. Зафіксовано, що «держава фінансує здійснення цих (делегованих) повноважень у повно-

му обов'язі за рахунок коштів Державного бюджету України або шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків, передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності».

8. З попередньої статті вилучено, що «органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними повноважень органів виконавчої влади підконтрольні відповідним органам виконавчої влади». Тепер **ОМС ВІДПОВІДАЛЬНІ ТІЛЬКИ ПЕРЕД ЗАКОНОМ** (ст. 144 – «Рішення органів місцевого самоврядування з мотивів їх невідповідності Конституції і законам України в порядку і строки, визначені законом зупиняються головами відповідних державних представництв з одночасним зверненням до суду»).

9. Новою є **СТВОРЕННЯ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ**, замість місцевих державних адміністрацій. У статті 118 (розділ VI) зазначено: «Виконавчу владу в областях і районах, місті Києві та у Севастополі здійснюють голови державних представництв» (фактично префектів).

У цій статті також пропонується наділити Президента України повноваженнями **ПРИЗНАЧАТИ ТА ЗВІЛЬНЯТИ ГОЛІВ ДЕРЖАВНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ**. Оскільки основною їх функцією є нагляд за дотриманням закону в регіонах, логічним є їхня підзвітність Президентові як гаранту Конституції. Натомість для забезпечення балансу влад передбачена відповідальність та підконтрольність голів державних представництв Кабінету Міністрів України. У той же час дане питання є теж дискусійним, і остаточне рішення залежить від того, як визначаться законодавці щодо розподілу функцій в трикутнику Верховна Рада – Кабінет Міністрів – Президент. Допустимим є наділення правом призначення і звільнення голів як Кабінету Міністрів, так і Президента.

10. У статті 119 (розділ VI) визначені **ПОВНОВАЖЕННЯ ГОЛІВ РАЙОННИХ ТА ОБЛАСНИХ ДЕРЖАВНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ**. Всього передбачено чотири сфери повноважень, серед яких – нагляд за відповідністю актів органів місцевого самоврядування Конституції та законам України, координація роботи територіальних і центральних органів виконавчої влади та координація роботи усіх органів влади на місцях в умовах надзвичайного та воєнного стану.

Передбачено (знову ж таки з метою забезпечення балансу влад), що «рішення голів державних представництв, що суперечать Конституції та законам України, можуть бути відповідно до закону скасовані Кабінетом Міністрів України».

11. Відповідно деякі зміни також пропонуються до розділів IV (Верховна Рада) і V (Президент України). Принциповим є **ВИЛУЧЕННЯ З ПОВНОВАЖЕНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ (стаття 85, розділ IV) ТИХ, ЯКІ НЕ Є ПОЛІТИЧНИМИ** і мають бути віднесені до повноважень відповідних органів виконавчої влади:

«призначення чергових та позачергових виборів до органів місцевого самоврядування». Натомість зафіксовано, що призначення місцевих виборів має відбуватись автоматично при виникненні правових підстав – питання не носить політичного характеру (стаття 141, розділ XI)

«утворення і ліквідація районів, встановлення і зміна меж районів і міст, віднесення населених пунктів до категорії міст, найменування і перейменування населених пунктів і районів» - це теж не політичне питання і за своєю природою воно має бути віднесене до повноважень Кабінету Міністрів (стаття 116, п. 2.1.).

Прийняття відповідних змін до Конституції забезпечить правову основу для схвалення низки законодавчих актів, необхідних для реалізації реформи місцевого самоврядування. Серед законопроектів, які вже готуються нова редакція закону про місцеве самоврядування, закон про місцеві державні представництва, зміни до бюджетного кодексу, зміни до низки законодавчих актів, які визначають розподіл повноважень між виконавчими органами влади і органами місцевого самоврядування, а також їх розподіл між органами місцевого самоврядування різного рівня.

Петро Луців,

керівник Центру надання адміністративних послуг

Центр надання адміністративних послуг Чернівецької міської ради - партнер чернівчан в отриманні необхідних послуг

З метою стимулювання розвитку підприємництва, швидкого вирішення проблем суб'єктів господарської діяльності в зачаткуванні, організації та веденні власної справи, надання вичерпної інформації щодо вимог та порядку реалізації прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, рішенням виконавчого комітету Чернівецької міської ради 24 квітня 2012 р. створено Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП) Чернівецької міської ради.

Складовою частиною ЦНАП став «Дозвільний центр» Чернівецької міської ради, який розпочав свою роботу в березні 2010 року.

В «Дозвільному центрі» Чернівецької міської ради на даний час за принципом організаційної єдності співпрацюють 13 місцевих

і регіональних дозвільних органів, які надають більше сімдесяти видів документів дозвільного характеру.

Протягом 2013-2014 років було організовано надання документів дозвільного характеру за принципом «єдиного вікна», виключно через державних адміністраторів, а з II кварталу 2014 року за цим принципом надаються і інші адміністративні послуги.

До роботи Центру надання адміністративних послуг також залучені 8 адміністративних органів, які надають тут 42 види адміністративних послуг.

В Центрі надання адміністративних послуг у місті Чернівцях за 2013 рік:

- прийнято 38275 заяв на отримання адміністративних послуг та документів дозвільного характеру;
- надано 36 209 послуг;

- видано 420 відмов (близько 1% від кількості прийнятих заяв);

- надано 48234 консультацій.

Найбільше адміністративних послуг в 2013 році через ЦНАП надали відділ державної реєстрації міського управління юстиції, департамент містобудівного комплексу і земельних відносин міської ради, департамент житлово-комунального господарства міської ради, департамент екології та туризму облдержадміністрації, Державна санітарно-епідеміологічна служба, інспекція державного архітектурно-будівельного контролю в Чернівецькій області, управління Державтоінспекції в Чернівецькій області.

За I півріччя 2014 року в ЦНАП надано 14331 адміністративну послугу та лише 202 відмови.

На визначені адміністративні послуги та документи дозвільного характеру розроблені регламенти, інформаційні і технологічні картки, зразки заяв. Вони оприлюднені на офіційному веб-порталі міської ради www.chernivtsy.eu в мережі Інтернет.

Спільно з Міським центром захисту приватних підприємців і підприємств малого бізнесу сформовано «Бібліотеку підприємця».

На офіційному веб-порталі Чернівецької міської ради в розділі «Центр надання адміністративних послуг» є можливість ознайомитись із переліком адміністративних послуг і документів дозвільного характеру, які можна одержати в приміщенні Центру, координатами керівництва та державних адміністраторів, графіком прийому всіх учасників.

Покращенню підприємницького середовища сприяє перехід на декларативний принцип. Збільшується кількість суб'єктів господарювання, які таким чином звертаються за отриманням дозволів. За 2013 рік надійшло 406 таких звернень,

а за I півріччя 2014 року вже 403.

Працівники ЦНАП періодично направляють для розміщення в газеті «Чернівці», інших засобах масової інформації, а також на веб-порталі Чернівецької міської ради інформаційно-консультативні матеріали щодо процесів отримання адміністративних послуг і документів дозвільного характеру, які викликають найбільше зацікавлення заявників.

Також налагоджено співпрацю з громадськими організаціями. В Центрі надання адміністративних послуг, «Дозвільному центрі» постійно ведеться анонімне анкетування для вивчення думки заявників щодо рівня задоволеності отриманими послугами, дотримання процедур їх надання. Такі анкети розміщено на офіційному веб-порталі Чернівецької міської ради www.chernivtsy.eu в розділі «Центр надання адміністративних послуг» та запропоновано їх заповнити в електронному вигляді і направити на адресу doz.econom@gmail.com.

Розроблено проект розширення діяльності Центру на-

дання адміністративних послуг, що виграв грант міжнародного Фонду «Відродження», за рахунок якого було закуплено 10 нових сучасних комп'ютерів, 1 багатофункціональний пристрій та розпочата робота з встановлення інформаційного сенсорного терміналу.

В частині приміщень ЦНАП вже встановлена електронна черга.

З метою вирішення питання доступності адміністративних послуг, створення зручних умов фізичним та юридичним особам для їх отримання, підписано Меморандум про взаємне співробітництво у сфері спрощення процедури надання адміністративних послуг між Чернівецькою обласною державною адміністрацією, Чернівецькою міською радою та Чернівецькою дирекцією УДППЗ «Укрпошта».

Передбачено забезпечити фізичним і юридичним особам комплексне обслуговування за місцем проживання, шляхом швидкої і гарантованої доставки документів до адміністративних органів з поштових відділень та економії при цьому їх особистого часу і транспортних витрат.

Питань покращення якості надання адміністративних послуг постійно в полі уваги керівництва міської ради: за 2012-2013 роки двічі розглядалось на засіданнях виконавчого комітету міської ради, Координаційної ради з питань підприємництва, видавались відповідні розпорядження міського голови щодо створення

рення ЦНАП і покращення надання адміністративних послуг виконавчими органами міської ради та районними в місті радами.

Зокрема, в жовтні 2013 року, на черговій сесії Чернівецької міської ради, було розглянуто питання щодо стану надання адміністративних послуг та реалізації Закону України «Про адміністративні послуги» в місті Чернівцях. Рішенням цієї сесії були затверджені заходи щодо покращення стану надання адмінпослуг та подальшої реалізації вищезазначеного Закону.

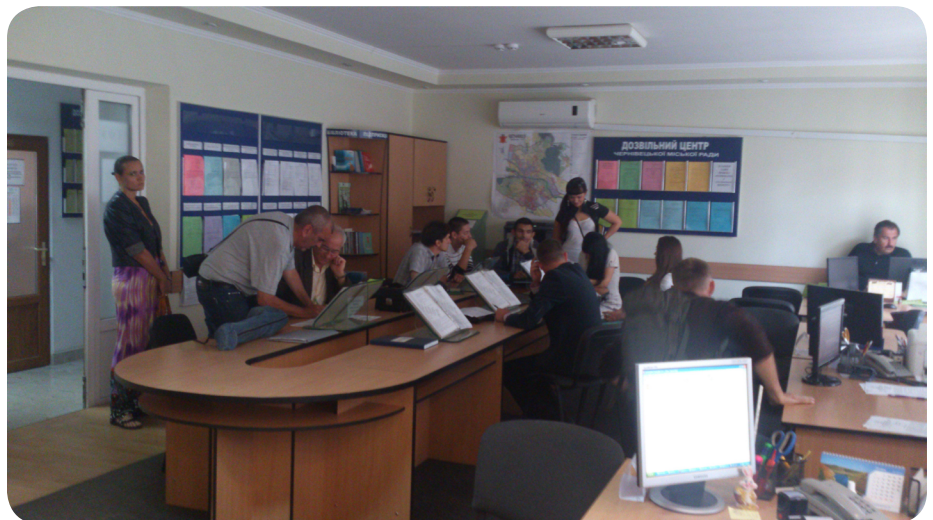
В грудні 2013 року виконавчий комітет Чернівецької міської ради відповідними рішеннями затвердив Регламент та нове Положення про Центр надання адміністративних послуг, які розміщені в мережі Інтернет на офіційному веб-порталі Чернівецької міської ради www.chernivtsy.eu, та в газеті «Чернівці».

В поточному місяці виконком Чернівецької міської ради затвердив заходи щодо розширення діяльності, оновлення зручних для чернівчан приміщень, збільшення кількості адміністративних

послуг з питань реєстраційної служби Чернівецького міського управління юстиції, управління Держземагентства та Міграційної служби, які можна буде отримати в ЦНАП.

Довідково: З метою покращення умов і можливостей для заявників з 1 січня 2014 року час роботи ЦНАП продовжено: у вівторок і четвер - до 20.00 години, а в суботу - до 17.00 години;

За необхідності можна звертатися за адресою: м. Чернівці, вул. Б.Хмельницького, 64-А, телефони 526536, 578684, 578680. Працівники ЦНАП зроблять все, щоб надати вичерпну інформацію, допомогти сформувати пакет документів для отримання необхідних адміністративних послуг.

Наталія КАЗИМИР,

начальник відділу Чернівецького міського управління юстиції

Відповідальність батьків перед законом за невиконання батьківських обов'язків

Турбота про підростаюче покоління хвилює не тільки громадськість нашої держави, але й весь світ.

Виховання в сім'ї є першоосновою розвитку особистості дитини. На кожного з батьків покладається однакова відповідальність за виховання, навчання та розвиток дитини.

Основний тягар за виховання та спілкування з дітьми лягає на плечі батьків. Щоб не допустити біди, батьки повинні цікавитись, з ким дружить дитина, де проводить вільний час, чим захоплюється, куди ходить вечорами, в якому вигляді та стані приходить додому. Також не допускати появи в оселі чужих речей, щоразу перевіряти, чому вони з'явилися вдома і кому належать. Батькам необхідно постійно цікавитись навчанням і поведінкою дитини в школі, допомагати вирішувати конфліктні ситуації порадою, не дозволяти дитині пізно

ввечері перебувати на вулиці, відвідувати нічні бари, кафе, ночувати у друзів та знайомих тощо.

Батьки або особи, які їх замінюють, мають право і зобов'язані виховувати дитину, піклуватися про її здоров'я, фізичний, духовний і моральний розвиток, навчання, створювати належні умови для розвитку її природних здібностей, поважати гідність дитини, готувати її до самостійного життя та праці згідно із законом України від 26 квітня 2001 р. «Про охорону дитинства» (ст. 12).

Визначення прав та обов'язків батьків і дітей викладені в Кодексі про шлюб та сім'ю України (КпШС України).

Цей Кодекс встановлює порядок і умови одруження, регулює особисті та майнові відносини, які виникають в сім'ї між подружжям, між батьками та дітьми.

Право на виховання дітей є передумовою здійснення обов'язків по вихованню. Право й обов'язок батьків неможливо відокремити від їхньої особи. Відмовитися від прав і обов'язків по піклуванні про здоров'я, фізичний, духовний, моральний розвиток, навчання і, підготовку до праці дітей вони не можуть, а можуть тільки втратити їх за рішенням суду. Така втрата тягне за собою надзвичайні наслідки - повне скасування прав та обов'язків стосовно дітей, за винятком одного матеріального утримання.

Підстави, при наявності яких може постати питання про позбавлення батьківських прав, передбачені ст. 70 Кодексу про шлюб та сім'ю України.

Таке питання може постати, коли буде встановлено, що:

- батьки ухиляються від виконання своїх обов'язків по навчанням і вихованню дітей;

- батьки відмовляються без поважних причин забрати дитину з пологового будинку;
- батьки відмовляються без поважних причин забрати дитину з лікувально-профілактичних чи навчально-виховних закладів;
- батьки зловживають батьківськими правами, жорстоко поведуться з дітьми;
- батьки шкідливо впливають на дітей своєю аморальною, антигромадською поведінкою;
- батьки є хронічними алкоголіками чи наркоманами.

Кожна з указаних підстав є самостійною умовою для вирішення питань про позбавлення батьківських прав, яке проводиться тільки в судовому порядку.

Цей перелік підстав свідчить про те, що батьки можуть позбавлятися батьківських прав за порушення вимог ст. 61 КпШС України, де передбачено, що батьки мають право й зобов'язані виховувати своїх дітей, піклуватися про їхнє здоров'я, фізичний, духовний і моральний розвиток, навчання, готувати їх до праці.

Ст. 59 КпШС України проголошує, що батько та мати мають рівні права й обов'язки щодо своїх дітей і у випадках, коли шлюб між ними розірвано. Тому, коли йдеться про позбавлення батьківських прав, слід розуміти, що позбавлення може стосуватись як батька, так і матері або обох батьків.

Для захисту інтересів дитини суд може прийняти рішення про відібрання дитини без позбавлення

батьківських прав і передачу на опікування органу опіки та піклування. Воно може мати місце тоді, коли подальше перебування дитини в осіб, у яких вона знаходиться, загрожує її здоров'ю, вихованню та небезпечно для неї (дитина залишається без їжі, одягу, необхідного постійного догляду, ст. 76 КпШС України).

Позбавлення батьківських прав щодо неповнолітніх дітей є надзвичайним засобом впливу на батьків. Але навіть рішення суду з цього питання не є остаточним вироком. Наше гуманне законодавство передбачило поновлення в батьківських правах (ст. 75 КпШС України), яке допускається, якщо цього вимагають інтереси дітей і якщо діти не усиновлені. Поновлення в батьківських правах проводиться тільки в судовому порядку, якщо буде встановлено, наскільки змінились обставини, що були підставою для позбавлення батьківських прав.

Адміністративна відповідальність батьків

Адміністративна відповідальність батьків встановлена, виходячи із вимог КпАП, за ухилення від виконання своїх обов'язків:

- ст. 184, ч. 1 (за систематичне ухилення від виконання обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей (за наявності підтверджуючих документів);

- ст. 184, ч. 2 (передбачена відповідальність за ті ж дії, які вчинені повторно протягом року після накладання

адміністративного стягнення відповідно до першої частини цієї статті (за наявності підтверджуючих документів);

- ст. 184, ч. 3 (за вчинення неповнолітнім у віці від 14 до 16 років правопорушення, яке передбачає відповідальність згідно з Кодексом про адміністративні правопорушення);

- ст. 184, ч. 4 (до неповнолітніх, які відповідно до ст. 22 Кримінального Кодексу не є суб'єктами злочину і не можуть нести кримінальної відповідальності, застосовують примусові заходи виховного характеру, які передбачені ст. 105 ККУ, а батьки несуть адміністративну відповідальність).

З л о в ж и в а н н я батьківськими правами може бути в різних формах і з різними наслідками для батьків. Так постійне нанесення дитині тілесних ушкоджень є підставою не тільки для позбавлення батьків (чи одного з них) прав, але й притягнення до кримінальної відповідальності за злочин проти здоров'я дитини. Законом передбачено, що якщо суд при позбавленні батьківських прав виявить у діях батьків ознаки злочину, то відповідно до ст. 70 КпШС України він може сам порушити кримінальну справу або повідомити про це прокурора, який повинен вирішити це питання по суті.

Кримінальна відповідальність батьків

У ст. 52 Конституції України сказано, що будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідується за

законом.

У ККУ передбачено покарання (ст. 304): обмеження або позбавлення волі на строк до 5 років за втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, пияцтво, заняття жебрацтвом, азартними іграми.

У ст. 303 ККУ (проституція або примушування та втягнення до занять проституцією) в ч. 3 сказано: дії, вчинені щодо неповнолітнього організованою групою, караються позбавленням волі на строк від 3 до 5 років.

У ст. 307 (309) ККУ про «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів» сказано, що такі дії із залученням неповнолітнього караються позбавленням волі

на строк від 5 до 10 (12) років.

Ст. 324 ККУ охороняє здоров'я неповнолітніх. Схилення неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів, що не є наркотичними або психотропними, карається обмеженням або позбавленням волі на строк до 3 років.

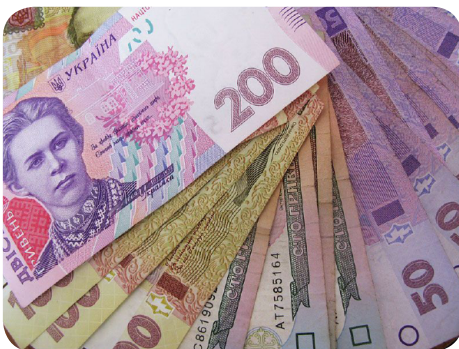
Сьогодні найчастіше жертвою злочину, розпусти, наркоманії, алкоголізму стає дитина, якій мало приділяли уваги спілкування в сім'ї, а затишок та «комфорт» вона знайшла у колі друзів на вулиці. Нажаль, наше суспільство не ідеальне. Всі люди різні, у кожного свої погляди на життя, своє особисте ставлення до того чи іншого вчинку, своє розуміння навколишнього світу. Але слід пам'ятати, що кожна людина, котра досягла певного віку, несе особисту відповідальність за наслідки невиконання передбачених за-

конодавством правил і норм поведінки.

Усі ми повинні створити світ, сприятливий для дітей, світ у якому кожна дитина почуватиметься захищеною, де її думка буде поважатися, де немає місця насильству, світ, який би дав змогу виховати здорове, щасливе, досконале покоління. Оскільки сьогоднішні діти – завтрашні громадяни, то їх захист і розвиток є передумовою майбутнього розвитку людства.

статистика, факти, події

ЗА ПІДСУМКАМИ І ПІВРІЧЧЯ 2014 РОКУ ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ОБЛАСТІ СКЛАЛИ 580 МЛН. ГРИВЕНЬ

Як інформує департамент фінансів облдержадміністрації, завдяки узгодженій роботі місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, контролюючих та фіскальних органів до місцевих бюджетів області за I півріччя 2014 року надійшло 580,3 млн. гривень власних доходів.

Планові показники загального фонду за звітний період виконані усіма районами та містами обласного значення. Забезпечено виконання відповідних показників з надходжень до обласного бюджету. В цілому, надходження до загального фонду в області склали 414,4 млн. гривень, що на 18,1 млн. гривень більше плану та на 4,8 млн. гривень більше, ніж за аналогічний період 2013 року.

Загальний фонд обласного бюджету за звітний період виконаний на 103,7%, надходження склали 93,2 млн. гривень.

Людмила ПИЛИПІВ,

провідний спеціаліст Чернівецького міського управління юстиції

Юридична відповідальність за вчинення насильства в сім'ї

Насильство в сім'ї - будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї відносно іншого її члена, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і завдають йому моральної шкоди, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю.

Фізичне насильство в сім'ї - умисне нанесення одним членом сім'ї іншому побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до смерті постраждалого, порушення фізичного чи психічного здоров'я, завдання шкоди його честі і гідності.

Згідно із ст. 15 Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» члени сім'ї, які вчинили насильство в сім'ї, несуть кримінальну, адміністративну чи цивільно-правову відповідальність відповідно до закону.

У випадку, коли дії щодо насильства в сім'ї становлять собою злочин чи інше правопорушення, стосовно особи, винної в його скоєнні, повинні застосовуватися заходи юридичної відповідальності, передбачені законодавством України.

Органи та установи, на які покладається здійснення заходів із попередження насильства в сім'ї:

1. Спеціально вповноважений орган виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї.
2. Служба дільничних інспекторів міліції та кримінальна міліція у справах неповнолітніх.
3. Органи опіки та піклування.
4. Спеціалізовані установи для жертв насильства в сім'ї:

- кризові центри для жертв насильства в сім'ї та членів сім'ї, стосовно яких існує реальна загроза вчинення насильства в сім'ї;

- центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї.

Підстави для вжиття заходів із попередження насильства в сім'ї:

- заява про допомогу жертви насильства в сім'ї або члена сім'ї, стосовно якого існує реальна загроза вчинення насильства;
- висловлене жертвою насильства в сім'ї або членом сім'ї бажання на вжиття заходів з попередження насильства в сім'ї в разі, якщо повідомлення або заява надійшли не від нього особисто;
- отримання повідомлення про застосування насильства в сім'ї або реальної загрози його вчинення стосовно неповнолітнього чи недієздатного члена сім'ї.

В органах міліції заходи щодо запобігання насильству в сім'ї здійснюють служба дільничних інспекторів міліції та кримінальна міліція

у справах дітей. Підставою для вжиття заходів вважається відповідна заява.

За результатами перевірки заяви (повідомлення) виносять офіційні попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї та ставлять на профілактичний облік осіб, які вчинили насильство в сім'ї. Також може бути застосовано захисний припис. Захисний припис - спеціальна форма реагування служби дільничних інспекторів міліції та кримінальної міліції у справах дітей щодо захисту жертви насильства в сім'ї, яким особі, яка вчинила насильство в сім'ї, забороняється вчиняти певні дії стосовно жертви насильства в сім'ї. Захисним приписом особі, стосовно якої він винесений, може бути заборонено чинити певну дію (дії) у відношенні до жертви насильства в сім'ї, а саме:

- чинити будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування у відношенні до інших членів сім'ї;
- отримувати інформацію про місцеперебування жертви насильства в сім'ї;
- відвідувати жертву насильства в сім'ї, якщо вона тимчасово перебуває не за місцем спільного проживання членів сім'ї та інші.

Згідно статті 15 Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» особи, які вчинили насильство в сім'ї, несуть кримінальну, адміністративну чи цивільно-правову відповідальність відповідно до закону.

Адміністративне законодавство України містить спеціальну норму, що закріплює адміністративну відповідальність за вчинення насильства в сім'ї. Такі дії кваліфікуються за ст.173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) санкцією якої передбачено відповідальність за умисне вчинення відносно членів сім'ї будь-яких дій фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування фізичного насильства, що не завдало фізичного болю і не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого.

Такі дії тягнуть за собою накладення штрафу від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти відсотків заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'яти діб.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року вже було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою статті 173-2 КУпАП, тягнуть за собою накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів

громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців із відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Кримінальне законодавство України, на відміну від адміністративного, не містить окремої статті, якою б передбачалась відповідальність за вчинення саме сімейного насильства. Разом з цим, чимало статей Кримінального кодексу України (ККУ) передбачають відповідальність за кримінальні правопорушення, які можуть бути пов'язаними з насильством в сім'ї та часто вчиняються відносно членів родини. Це, зокрема, нанесення тілесних ушкоджень різного ступеню тяжкості (статті 121, 122, 123, 125 ККУ), побої і мордування (ст. 126 ККУ), погроза вбивством (ст. 129 ККУ), зґвалтування (стаття 152 ККУ), насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним шляхом (ст. 153 ККУ) та інші. Найбільш тяжкими злочинами даної категорії є умисні вбивства (стаття 115 ККУ).

Поряд з притягненням до адміністративної чи кримінальної відповідальності до особи, яка вчинила насильство в сім'ї, можливе застосування також заходів цивільно-правової відповідальності, що полягає в необхідності відшкодування потерпілому завданої моральної та матеріальної шкоди.

Таким чином, законодавство про попередження насильства в сім'ї на-діляє гро-

мадян досить широкими можливостями щодо звернення за допомогою до спеціальних органів та установ у разі виникнення ситуації сімейного насильства.

статистика, факти, події

ЗА ДАНИМИ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ОБЛАСТЬ ЗАЙМАЄ ДРУГЕ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНЕ МІСЦЕ

Під час прес-конференції 19 червня, директор департаменту охорони здоров'я та цивільного захисту населення обласної державної адміністрації Оксана Андрієць поінформувала журналістів краю про стан системи охорони здоров'я області. Зокрема, посадовець зауважила, що за даними рейтингової оцінки стану здоров'я населення, діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я, доступності та якості медичної допомоги, профілактичної роботи, ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я МОЗ України Чернівецька область зайняла друге рейтингове

місце серед решти регіонів країни, а за показниками обслуговування сільського населення – перше.

«На Буковині спостерігається суттєве покращення демографічної ситуації, знижується смертність населення, у тому числі осіб працездатного віку. Ще одним показником, який демонструє якість надання медичної допомоги, є рівень народжуваності, – зауважила Оксана Андрієць. – За п'ять місяців 2014 року в області народилося 4 тис. 525 дітей, у той час як за аналогічний період 2013 року – 4 тис. 412.

Окрім цього, впродовж останніх трьох років стабільними є показники захворюваності й поширеності хвороб серед дорослого населення області.

За словами директора департаменту охорони здоров'я цивільного захисту населення облдержадміністрації, найбільшою проблемою галузі залишається хронічне недофінансування. Сьогодні на галузь охорони здоров'я скеровується 17% коштів обласного бюджету, проте майже 72% з них йде на заробітну плату й пов'язані з нею відрахування.

Оксана Андрієць також відзначила, що серед першочергових завдань відомства – добудова перинатального центру, розвиток сімейної медицини, створення разом із БДМУ університетської клініки, поглиблення співпраці з громадськістю тощо.

Відтак посадовець додала, що для подолання негативних явищ у медичній галузі Буковини в усіх закладах охорони здоров'я буде створено наглядові ради, до складу яких увійдуть представники громадських організацій, пацієнти, працівники лікувальних закладів.

Інтерв'ю з Іваном Патараком на тему реформування місцевого самоврядування в Україні

Редакція «Буковинського вісника» поспілкувалася з заступником голови Сторожинецької районної ради Іваном Патараком стосовно можливої реформи місцевого самоврядування, передумови для якої вже існують в Україні.

- Доброго дня! Іване Вікторовичу, що Ви думаєте стосовно можливої реформи місцевого самоврядування?

- Реформа місцевого самоврядування – це дуже гарна ініціатива, адже на сьогоднішній день місцеві ради позбавлені реальних важелів впливу на формування бюджету і, відповідно, його використання. Це вимагає суттєвих зміни.

Сторожинецький район сам себе забезпечує приблизно на 60 %, решту, 40 % відповідно він отримує з державного бюджету. Яка різниця наскільки

ми наповнимо бюджет, якщо все рівно ці гроші заберуть, а потім дадуть стільки, скільки будуть вважати за потрібне? Та коли всі зібрані кошти на місцях будуть тут же залишатись і розподіляться громадою, то з'явиться серйозний стимул для того, щоб місцева влада працювала дуже відповідально над наповненням бюджету. І не тільки влада, тому що в даному випадку влада не все може зробити. Величезний вплив на дані процеси мають самі люди. Ми вже побачили, як люди змінили владу в усій країні. Таким же чином громада може вирішувати дуже багато нагальних проблем.

Громада зараз може робити дуже багато. І коли ми зможемо людям пояснити, що треба легалізувати робочі місця (це дуже важливо), платити податки, працювати і вести свій бізнес в законному руслі, і ті кошти, які вони заплатять

як податки, завтра зможуть перетворитися на хорошу дорогу, на гарний тротуар, на освітлення вулиць і т. і. Тобто, ми зможемо показати, що якщо сьогодні людина заплатила кошти в бюджет, завтра ці кошти будуть використані на покращення інфраструктури, покращення її життя.

Ще ми маємо забезпечити рівні умови ведення бізнесу. Вони є дуже важливими, адже у цьому випадку такий підхід буде стимулювати людей працювати чесно, прозоро. Якщо люди будуть працювати в однакових умовах, зрозуміло, що держава від цього тільки виграє.

Також надзвичайно важливо впроваджувати досить серйозні штрафні санкції за порушення тих чи інших правил чи законів. Тобто, якщо людина, образно кажучи, має заплатити податки в розмірі 400 гривень на місяць і вона

ухиляється від цього, коли її викриють вона мала б потрапити під штрафні санкції і заплатити, наприклад, 40 000 гривень. У такому випадку, ця людина дійсно піде і заплатить 400 гривень, щоби не ризикувати великими коштами. Водночас, вона має знати, що всі інші, хто працює, робить так само як вона. Це взаємопов'язані речі.

Це власне і є тими аспектами, які позитивно можуть бути сприйняті і реалізовані при впровадженні реформи місцевого самоврядування.

- Тобто всього три основні кроки допоможуть нам змінити форму управління та зробити її ефективною? Чи є якісь інші аспекти?

- Що стосується інших аспектів: будемо наповнювати бюджет через покращення надходження до бюджету. Чиновники будуть зацікавлені в тому, щоб залучати інвесторів. Будуть скорочуватися різні перепони ведення бізнесу. Скажімо так, це певного роду вже поворот обличчям до сфери бізнесу, поворот обличчям до людей.

Ще реформа місцевого самоврядування дозволить прозоро використовувати кошти. Основна частина державного бюджету розподіляється в центрі, де і приймаються рішення куди конкретно спрямувати великі суми: в область, в район, чи навіть в певне село. Визначаються організації, які будуть виконувати роботи, і місцева громада немає ніякого

впливу на ці процеси. Чи той підрядник завищив ціну робіт, чи він зробив не так якісно... Місцева громада може частково впливати на якість, проте на вартість робіт впливати не може.

Коли кошти будуть розподілятися на місцевому рівні, ми отримуємо контроль з боку громади, тому що рішення приймається не однією людиною, не одним чиновником високого ранку, а, наприклад, виконавчим комітетом Районної ради. Цей виконавчий комітет буде складатись з певної кількості людей, уявімо собі що це буде 10 осіб. То скажіть мені, де можна більше зловживати: коли рішення приймає одна людина, чи коли десять? У випадку коли це вже буде прийматись колегіально, я не кажу що зловживань таки зовсім не буде (десь вони можуть бути), але відсоток буде значно нижчий.

- Плюс можливий вплив громади, як Ви зазначали раніше...

- Так, плюс громада може впливати на цих людей, тобто ці люди, які будуть членами виконавчого комітету – це люди з цієї ж громади. Такі люди, як правило, переживають за свою репутацію, тобто прийнявши якийсь несправедливе рішення, вони будуть нести як мінімум моральну відповідальність, рейтингову відповідальність. Методами громадського впливу і певного тиску можна змінити їхнє ставлення, тому що вони самі є членами тієї ж територіальної громади меш-

канцями живучи на місцях будуть реагувати на тих людей, які на них скаржаться, тут же на місцях.

- Скажіть, якщо людина з Банилів-Підгірного, чи з Красноільська, чи з Кучурова пожаліється на якогось міністра або заступника міністра, це якимось чином на нього вплине? Ну очевидно що не вплине. А коли ми говоримо про ту саму людину, яка впливає на керівника зі свого ж села або свого ж району, тут вже вплив може бути суттєвішим. А коли до цієї людини приєднаються ще десять-двадцять осіб, то цей вплив буде вже дуже серйозний і тоді люди, які управляють районом не зловживатимуть, принаймні їх дії будуть прозорими та, за умови колегіальності, вони не зможуть протягувати якісь несправедливі та нечесні рішення. Таким чином ми виключаємо надбудови корупції, які зараз існують.

Отож, маючи більше коштів на місцях, збираючи більше податків і знявши корупційні надбудови при виконанні робіт, ми отримуємо значно більше коштів та значно більше реальних об'єктів, які будуть зроблені за ті ж самі гроші.

- Зрозуміло. Тобто Ви повністю підтримуєте ці зміни?

- Так, тому що ми виходимо на гарну формулу розвитку громади, і тут власне від громади буде залежати наскільки добре вона буде розвиватись.

Зрозуміло, що якась частина коштів повинна надходити і в державний бюджет, тому що є певні депресивні регіони, які не можуть себе забезпечити і навіть не мають потенціалу швидкого зростання, щоб виправити цю ситуацію. Тому очевидно, що з державного бюджету їм буде надходити допомога для їх розвитку.

Крім цього, варто сказати, що безпосередньо приймати рішення будуть депутати місцевих рад, а це знову ж таки представники місцевої громади, і хоч вони представляють різні населені пункти, проте вони потребують певного консенсусу. А цього консенсусу

можна досягти тільки спільно, тобто ніхто не зможе сказати, давайте ми дамо всі кошти на Чудей, чи давайте дамо всі кошти на село Сіячів, наприклад, ніхто цього зробити не зможе. А депутати створять комісії, поїдуть по цим селам, визначать перелік об'єктів, на які потрібно спрямувати кошти в першу чергу, і приймуть відповідне рішення на сесії ради.

Таким чином, я вважаю, що якщо ця реформа буда втілена в життя, то ми маємо всі шанси створити гарну формулу розвитку громади і всієї країни вцілому.

статистика, факти, події

ПІДБИТО ПІДСУМКИ РОБОТИ ОРГАНІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ КРАЮ

ПЕНСІЙНИЙ
ФОНД
УКРАЇНИ

Як засвідчили підсумки роботи за перше півріччя 2014 року, органами Пенсійного фонду України в Чернівецькій області досягнуто виконання планових показників з надходження власних доходів до бюджету Пенсійного фонду, завдяки чому забезпечено своєчасну і у повному обсязі виплату пенсій та допомог, йдеться в повідомленні пенсійного відомства краю.

Зокрема, за січень-червень 2014 року власних доходів мобілізовано у сумі 840,8 млн.гривень, що на 8,2% більше плану та на 2,3% перевищує відповідні показники минулого року. У червні 2014 року сума надходжень власних доходів склала 180,3 млн.гривень, що на 30,4% більше плану та на 9,7% надходжень червня 2013 року, в тому числі, коштів, які адмініструють органи Пенсійного фонду в області, з початку року надійшло в сумі 8,6 млн. гривень, що становить 126,6% до планового завдання. За червень 2014 року надходження склали 1,6 млн.гривень, що на 20,8% перевищує планові показники та на 57,2% червня 2013 року.

Ігор Гаврада,

кандидат політичних наук, експерт
Чернівецької обласної організації «Комітет виборців»

Децентралізація влади очима депутатів місцевих рад

Уряд України на початку весни оголосив, що бере курс на здійснення реформи із децентралізації влади. Підкреслимо, що суспільний запит на такий крок більш, ніж достатній, особливо коли врахувати, що така реформа запізнилася щонайменше на десятиліття. Дуже схоже на те, що цього разу зусилля влади і суспільства в цьому питанні мають перспективу піти далі експертних дискусій і отримати вираження у системних політико-правових змінах місцевого самоврядування в Україні.

Нагадаємо, що впродовж кількох місяців Мінрегіонбудом було підготовлено відповідну концепцію децентралізації, запропоновано відповідні зміни до Конституції, що були внесені Президентом Петром Порошенком до парламенту. Розпочався також процес досить активного і жвавого обговорення в середовищі зацікавлених груп.

І хоча найгарячіші дискусії очікуються звісно у сесійній залі Верховної Ради, проте якість впровадження реформи багато в чому залежить від розуміння та сприйняття реформаторських зусиль на місцях, тобто в середовищі депутатів місцевих рад та сільських, селищних та міських голів.

В цьому зв'язку Чернівецька та Хмельницька обласні організації «Комітету виборців» в рамках проекту «Народом обраний – народу прозвітуй!» впродовж квітня-червня 2014 року провели ряд круглих столів, семінарів та інших публічних заходів, спрямованих на обговорення змісту, перспектив та проблем пропонованої реформи. В цьому матеріалі ми спробуємо узагальнити думки та пропозиції, що їх висловлювали ті люди, котрим доведеться «постраждати» від реформи чи не найбільше, котрим доведеться в недовзі отримати віяло невластивих їм раніше повнова-

жень та небачені раніше обсяги фінансового забезпечення цих повноважень.

Насамперед зазначимо, що бачення децентралізації влади депутатами місцевих рад та місцевими головами в певних моментах різьчить відрізняється від того, що пропонує офіційний Київ. І це зрозуміло, адже досвід реформування місцевого самоврядування в Україні містить чимало прикладів того як теоретичні викладки службовців і міністерств гарно виглядають на папері, але поки доходять до безпосередніх споживачів наслідків теоретизування, то зазнають суттєвих змін, часто невпізнаних. До того ж якщо врахувати, що розмови про «розширення повноважень органів місцевого самоврядування» точилися не один рік, з'являлися численні концепції та законопроекти, але справжнього самоврядування на місцях ставало все менше і менше. Особливо з точки зору фінансового забезпечення.

Така традиція, м'яко кажучи, не додає місцевим обранцям довіри до чергової хвилі реформаторських закликів центру.

Напевно варто нагадати, що після того як в 2001 році урядом було прийнято рішення проводити кошти місцевих громад виключно через єдиний казначейський рахунок, то розпочалася сумна за своїми наслідками традиція уряду «запускати руку» в кишеню для місцевого самоврядування. В останні роки ця проблема стала особливо гострою. Доходить до абсурду, стверджували сільські голови, громада має зароблені кошти на казначейському рахунку, але скористатися ними не може. Ані, наприклад, на ремонт сільських доріг, ані на закупівлю паперу для бухгалтера, ані на фарбу для плоту біля сільради. Тому учасники круглих столів вимагали, щоб в рамках реформи була відмінена подібна практика – **усі зароблені гроші мають стати недоторканими для урядових структур**. Такий крок місцеві еліти розглядають як перший до того, щоб поступово зробити вислів «дотаційність місцевих громад» надбанням історії. Власне оптимізму у цьому питанні додає твердження у роз'яснювальних матеріалах Мінгребіонбуду, що планується виведення обслуговування витрат т.зв. «другого кошика» з казначейства. Щоправда передувати тому має невизначена в часі «стабілізація економічної ситуації»¹.

В цьому зв'язку наголошимо, що рішення спрямовані

на децентралізацію влади обов'язково мають супроводжуватися **системними реформами бюджетного процесу та податкової політики**. Адже розширені повноваження місцевої влади будуть формальними і безмістовними без міцної фінансової основи. А ця основа, в свою чергу, недосяжна якщо виробничі потужності, які розміщені на території місцевих громад, часто не приносять ані копійки до місцевих бюджетів. Учасники заходів наводили прості і переконливі аргументи на підтвердження цієї думки. Наприклад, в село приходить сільськогосподарська корпорація і відкриває будь-яке виробництво, користуючись місцевими дорогами, майновими комплексами, які були колись створені працею колгоспників, врешті трудовими ресурсами громади. Проте усі передбачені законодавством податки (наприклад, на прибуток) вона сплачує за місцем своєї реєстрації – у Києві, Дніпропетровську чи, в кращому випадку, в обласному центрі. Місцевий бюджет ж отримує або мізерні відрахування, або зазвичай не отримує взагалі нічого.

Напевно тому сільські голови Дунаєвеччини ратували за те, щоб уряд під час реформ передбачив **механізм розчеплення податків таким чином, щоб місцеві громади мали можливість отримувати їх адекватну частку у власні бюджети**. Зазначимо, що в урядовій концепції передбачається «закріплення за місцевими бюджетами ча-

стини коштів, що надходять від сплати податку на прибуток новостворених юридичних осіб, протягом п'яти років від дати інвестування в юридичну особу»². На наш погляд, такий крок попри свою прогресивність, все ж хибує певною половинчастістю, адже поза рамками виносяться вже існуючі юридичні особи, які вже сьогодні успішно працюють в громадах та могли б брати більш посильну участь у наповненні місцевих бюджетів. Також учасники круглих столів наголошували, що місцеві бюджети могли б наповнюватися за рахунок оренди землі, на якій розміщені об'єкти інфраструктури і комунікації великих природних монополістів – газота електропостачальних компаній. Проте минулими роками їхні лобістські зусилля переважували необхідність забезпечення надходжень до місцевих бюджетів. При цьому вказувалося, що місцеві громади та населення фактично субсидують вказаних природних монополістів. Наприклад, газопостачальні компанії спочатку розбудовують підвідні та розподільчі газопроводи за рахунок мешканців населених пунктів (переважно сіл та селищ), а потім переводять ці мережі на власний баланс без жодних компенсацій. Електропостачальні компанії ж всіяко блокують ініціативи про сплату місцевим громадам оренди за використання землі під трансформаторними підстанціями та іншими об'єктами електропостачальної інфраструктури.

По-різному сприйма- лася місцевими депутатами ідея укрупнення місцевих громад через адміністративно-територіальну реформу. В цілому визнаючи, що такий крок свого часу дуже якісно спрацював у Польщі, учасники обговорень радили не поспішати і не ставити воза поперед коня. Тобто, спочатку децентралізація повноважень та публічних послуг помножені на бюджетні та податкові зміни, і лишень тоді перекроювання звичних меж територіальних громад. При цьому, зазначали сільські голови, **ініціатива укрупнення має йти від сіл, від громад, а не спускатися зверху**. За таких вимог адміністративно-територіальна реформа, на їх переконання, може мати якісну перспективу.

Звертали також увагу на те, що потрібно створити систему громадського контролю за формуванням та діяльністю виконкомів місцевих рад, за прийняттям управлінських рішень (особливо тих, що стосуються фінансових та земельних питань). Серед іншого це дозволить активізувати процеси запобігання корупції на рівні територіальних громад, яка нині переважно проявляється в таких формах як «кумівство» (непотизм), «телефонне право», «відкати» тощо.

Переважно схваль-

но відгукувалися сільські та селищні голови про законодавче визначення поняття «громада», яке пропонується внести до статті 133 Конституції України: «громадою є утворена в порядку, визначеному законом, адміністративно-територіальна одиниця, яка включає один або декілька населених пунктів (село, селище, місто), а також прилеглі до них території»³. Зазначалося, що таке формулювання унеможливує продовження фактично абсурдної ситуації, коли землями поза межами населених пунктів розпоряджаються райдержадміністрації, в той час коли вони формально знаходяться на балансі територіальної громади.

Обговорювалася й проблема кадрового забезпечення реформованого місцевого самоврядування. Висловлювали занепокоєння, що при збільшенні повноважень територіальних громад, органи місцевого самоврядування (особливо на рівні нинішніх сіл та селищ) не будуть забезпечені достатньою кількістю кваліфікованих спеціалістів (бухгалтери, економісти, управлінці тощо). Також звучали побоювання щодо перспектив скорочення спеціалістів, які працюють в структурних підрозділах райдержадміністрацій, яке може відбутися в зв'язку із створенням представництв

президента та виконкомів районних рад.

Таким чином, реформа із децентралізації влади викликає зацікавлення у представників місцевого самоврядування. Попри певне занепокоєння з боку місцевих голів та депутатів місцевих рад впровадження децентралізації на користь територіальних громад можна розглядати як крок до забезпечення реального самоврядування. Проведені «Комітетом виборців» дозволяють оцінити рівень поінформованості зацікавлених груп про суть, форми та хід реформи із децентралізації влади як критично низький, особливо коли мова йде про механізми впровадження змін, нові впроваджувані процедури тощо. Водночас, оскільки місцеві депутати та голови знаходяться на найнижчому управлінському шаблі та відповідно найкраще знають справжні проблеми територіальних громад та управління ними, то саме вони володіють суттєвим потенціалом для продукування конкретних пропозицій щодо механізмів налагодження нової моделі самоврядування в Україні. Чи буде використано цей потенціал із користю і яким саме чином це зроблять ідеологи та розробники реформи покаже час.

Список використаних джерел

1. Децентралізація влади. Реформа місцевого самоврядування. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/attachments/content-attachments/3023/pdf> – С. 12.
2. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2014 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/konceptiya-reformuvannya-miscevogo-samovryaduvannya-ta-teritorialnoyi-organizaciyi-vladi-v-ukrayini-333230/rozporjadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-vid-18-cherhvnya-2014-r--n-591-r-pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-schodo-realiza-366476/>
3. Про внесення змін до Конституції України: Проект Закону України. Реєстраційний №4178а від 26 червня 2014 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51513

Пропозиції щодо реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні за результатами міжрегіональної веб-конференції «Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні»

25 квітня 2014 року відбулася міжрегіональної веб-конференція «Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: європейські засади й українські реалії», організована Вінницькою, Миколаївською, Чернігівською, Чернівецькою обласними радами та Вінницьким, Миколаївським, Чернігівським, Чернівецьким центрами перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій.

Відбулася жвава дискусія за участі голів обласних рад чотирьох регіонів України, науковців, мерів міст та депутатів різних рівнів.

Під час відеоконференції, на якій модерували директори чотирьох Центрів, обговорювалися актуальні проблеми розвитку місцевого самоврядування, зокрема: засади реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні; проблеми та перспективи нормативного забезпечення права територіальної громади на безпосереднє здійснення місцевого самоврядування; механізми взаємодії органів місцевого самовряду-

вання з органами державної влади та з інститутами громадянського суспільства; першочергові заходи з реформування місцевого самоврядування і т. і.

Від нашого регіону виступили Михайло Іванович Гайничеру – голова Чернівецької обласної ради, кандидат технічних наук та Ярослав Степанович Курко – доцент юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, голова Чернівецької обласної організації товариства „Знання”, депутат Чернівецької обласної ради, керівник фракції, кандидат історичних наук.

**Пропозиції
щодо реформи місцевого
самоврядування та
територіальної організації
влади в Україні за резуль-
татами міжрегіональної
веб-конференції «Рефор-
ма місцевого самовряду-
вання та територіальної
організації влади в
Україні: європейські за-
сади й українські реалії»
(25.04.2014)**

*Пропозиції від представників
Вінницької області*

1. Вінницька обласна рада категорично виступає проти федерального устрою України. Федералізм – перший крок до розчленування країни, втрати суверенітету

та територіальної цілісності. Україна повинна залишатися унітарною державою.

2. Реформу місцевого самоврядування треба здійснювати у кілька етапів:

- перший – проведення широкого обговорення за участю фахівців та громадськості, внесення відповідних змін до Конституції України, ухвалення низки необхідних законів щодо реформи місцевого самоврядування;

- другий – децентралізація бюджетної системи; лівова частка коштів повинна залишатися на місцях за принципом формування бюджету “знизу-вгору”. Надання права територіальним громадам управляти комунальною власністю;

- третій – запровадження законодавчих змін щодо реальної підзвітності депутатів своїм виборцям та дієвого механізму відкликання депутатів; реформування органів місцевої влади: створення виконавчих комітетів обласних та районних рад, за обласними державними адміністраціями залишити наглядові функції.

3. Необхідним є створення цілісного та системного законодавчого поля у сфері місцевого самоврядування. Потрібно прийняти проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України» з метою конституційно-правового регулювання інституту місцевого самоврядування, надання місцевим радам реальної можливості здійснювати від імені територіальних громад управління справами

місцевого значення.

4. Необхідно прийняти пакет змін до базових законів «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державні органи виконавчої влади», «Про адміністративно-територіальний устрій України», «Про статус сільських і селищних голів» з метою впорядкування системи адміністративно-територіального устрою та перерозподілу частини повноважень від органів виконавчої влади до органів місцевого самоврядування та сформованих ними виконавчих структур.

5. Необхідно внести зміни до бюджетного та податкового кодексів України, що створило б гарантії фінансової спроможності органів місцевого самоврядування, розширення дохідної бази місцевих бюджетів та раціоналізації їх видатків, закріплення за територіальними громадами джерел доходів (60% податків мають залишатись на місцях);

6. Завершити роботу з підготовки проекту Закону України «Про об'єднання територіальних громад» з обов'язковим законодавчим закріпленням норми щодо принципу добровільності об'єднання та про державну підтримку об'єднаної територіальної громади шляхом надання гарантованих додаткових субвенцій з державного бюджету для формування відповідної інфраструктури об'єднаної сільської територіальної громади

7. Ухвалення Кабміном

Концепції реформи місцевого самоврядування – це ще не реформа. Концепцію в уряді ухвалювали вже тричі, але до реальних дій справа так і не дійшла. Сьогодні гасла про децентралізацію знову звучать у кожного кандидата в президенти, в публічних заявах політиків й урядовців. Підготовчий етап, який запланований впродовж 2014 р., проводити тільки за широкої участі громадськості та європейських інституцій.

8. Підготувати постанову Кабінету Міністрів «Про організацію проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо впровадження реформи місцевого самоврядування в Україні», якою зобов'язати обласні Центри перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування в 2014 році провести відповідні просвітницькі семінари для різних категорій посадових осіб місцевого самоврядування та державних службовців.

9. Впроваджуючи реформу місцевого самоврядування в Україні, доцільно використовувати та враховувати досвід реформування місцевого самоврядування Республіки Польща.

10. Передбачити фінансування впровадження реформи, в тому числі за участі міжнародних та європейських фінансових інститутів.

11. Привести норми Конституції України до загальноприйнятих європейських

принципів, закладених у Європейській хартії місцевого самоврядування (далі – Хартія) від 15 жовтня 1985 року, ратифікованої Законом України від 15 липня 1997 року N 452/97-ВР.

12. Врегулювати розбіжності у трактуванні поняття «місцеве самоврядування», закріплені у Конституції України та Хартії:

- у чинній Конституції України (далі – Конституція) основним суб'єктом місцевого самоврядування виступає територіальна громада; в той же час, відповідно до ст. 3 Хартії головним суб'єктом місцевого самоврядування визнаються органи місцевого самоврядування, а в частині 2 статті 3 Хартії наведено перелік суб'єктів місцевого самоврядування, які реалізують самоврядні повноваження; у зв'язку з цим, на конституційному рівні має бути відображена загальноєвропейська концепція місцевого самоврядування як права місцевих рад, а основним суб'єктом місцевого самоврядування необхідно визнати органи місцевого самоврядування, на які і покладається основний обсяг завдань та функцій самоврядування;

- в частині 1 статті 140 Конституції України місцеве самоврядування визначається як «право територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в

межах Конституції та законів України».

На нашу думку, таке конституційне визначення є дещо обмеженим у порівнянні з тим, що пропонується у Хартії: «право і реальна здатність органів місцевого самоврядування регламентувати значну частину державних справ і управляти нею, діючи в межах закону під своєю відповідальністю і в інтересах місцевого населення». Адже розуміння місцевого самоврядування лише як права, що не підкріплене можливістю його реалізувати, юридично обґрунтовує існування територіальних громад, що не мають реальної спроможності самостійно вирішувати питання місцевого значення. Це перетворює місцеве самоврядування у формальний інститут, позбавлений реальної можливості реалізувати покладені на нього функції і повноваження.

13. У Конституції слід врегулювати такі категорійні поняття як «жителі територіальної громади» та «громадяни»:

- в Конституції немає чіткого розмежування категорій «жителі громади» та «громадяни». Адже жителями територіальних громад можуть бути не лише громадяни, а й іноземці, особи без громадянства, котрі на законних підставах проживають в межах конкретних адміністративно-територіальних одиниць. Разом з тим, згідно зі статтею 70 Конституції право голосу на місцевих виборах, референдумах мають виключно гро-

мадяни України. Незважаючи на демократичність норми, встановленої у частині другій ст. 141 Конституції, згідно з якою «до складу сільської, селищної, міської, районної, обласної ради входять депутати, які обираються жителями села, селища, міста, району, області на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування», використання словосполучення «жителі», без адекватного йому тлумачення може призвести до значних труднощів у процесі реалізації відповідної норми. Така внутрішня неузгодженість у межах Конституції породжує правову суперечність між Основним законом та профільними законами.

Відповідно до Конституції лише громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами та нести відповідальність за таку діяльність. Що ж до вирішення питань місцевого значення, то вони стосуються не народу в цілому, а лише певного кола осіб – мешканців територіальної громади незалежно від їхньої належності до громадянства.

У зв'язку з цим потребує врегулювання питання щодо права участі у безпосередньому прийнятті рішень з питань місцевого значення жителів територіальних громад, які не мають громадянства України (особи без громадянства, іноземці), але на законних підставах проживають у межах відповідних населених пунктів.

14. Передбачити в Конституції норму щодо за-

безпечення інтересів місцевого населення:

- забезпечення інтересів місцевого населення є головним завданням місцевого самоврядування, проте чинна Конституція не використовує поняття «інтереси населення»; в частині 4 статті 140 Основного Закону йдеться лише про «спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст», які представляють районна чи обласна ради. Разом з тим, в статті 3 Хартії закріплена норма щодо здійснення місцевого самоврядування в інтересах місцевого населення;

- потребує врегулювання ще одне проблемне питання української моделі місцевого самоврядування: в Основному законі відсутня норма, яка б передбачала обов'язкове врахування позицій територіальних громад при прийнятті державною рішень щодо усіх питань, які безпосередньо стосуються місцевого самоврядування, хоча така вимога передбачена в частині 6 статті 4 Хартії.

15. Закріпити в Конституції принцип щодо самостійності органів місцевого самоврядування (далі – ОМС) у вирішенні питань, віднесених до повноважень місцевого самоврядування та свободи ініціативи в межах закону:

- у Конституції визначено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи повинні діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. У розвиток

конституційних положень, в статті 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» закріплено право сільських, селищних, міських рад вирішувати питання, віднесені Конституцією та законами до їх відання. Тобто, норми Конституції та впроваджена в Україні модель територіальної організації влади унеможливають реалізацію закладених у частині 2 статті 4 Хартії принципів, таких як вільне здійснення органами місцевого самоврядування власних ініціатив та можливість вирішення органами місцевого самоврядування будь-якого питання, яке не виключене з їхньої компетенції і не віднесене до компетенції іншого органу влади.

16. Статтю 7 Конституції варто доповнити принципами місцевого самоврядування: «Місцеве самоврядування в Україні здійснюється на принципах: народовладдя; законності; гласності; колегіальності; поєднання місцевих і державних інтересів; виборності; правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених законом; підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб, субсидіарності та пропорційності».

17. Запровадити на конституційному рівні поняття «регіональне самоврядування»: - в чинній Конституції регіональне самоврядування не передбачене, хоча в статті

132 використовується поняття «регіон», а повноцінне регіональне самоврядування забезпечено лише стосовно Автономної республіки Крим.

18. Переглянути статус районних та обласних рад, які згідно з Конституцією є органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст. Населення району та області громадами не визнаються, а відтак правом на самоврядування не володіють.

19. Вивести існуючі місцеві державні адміністрації із системи виконавчої влади. Голови місцевих державних адміністрацій для забезпечення здійснення своїх повноважень можуть утворювати представництва в районах та містах.

20. Голова районної, обласної ради повинен обиратися шляхом таємного голосування всім населенням району, області і очолювати виконавчий комітет.

21. Вибори до Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування проводити одночасно.

22. Розширити правовий статус сільського, селищного, міського голови шляхом внесення змін до частини 2 статті 141 Конституції «Територіальні громади на основі загального, рівного, прямого виборчого права обирають шляхом таємного голосування відповідно сільського, селищного, міського голову, який очолює місцеву раду та її виконавчий орган ради і головує на їх засіданнях».

23. Недоцільно на

конституційному рівні чітко окреслювати перелік органів місцевого самоврядування та обмежувати їх у праві створювати органи для реалізації завдань місцевого самоврядування з делегуванням їм певної компетенції.

24. Упорядкування обсягу повноважень ОМС щодо земельних питань:

- надати ОМС повноваження на вилучення частки земельної ділянки, що перебуває в постійному користуванні, за згодою користувача, на користь власника (територіальної громади) без виготовлення нових право-встановлюючих документів шляхом внесення змін в існуючі (в існуючому державному акті на право користування земельною ділянкою ставити відмітку про вилучену земельну ділянку. На даний час підприємства погоджуються на вилучення непотрібних їм часток земельних ділянок, однак не роблять цього через вимогу законодавства виготовляти нові правовстановлюючі документи на всю земельну ділянку, а це автоматично переводить їх з користувача земельної ділянки в орендаря і тягне за собою збільшення в разі плати за користування землею;
- надати ОМС повноваження на відведення земельних ділянок несільськогосподарського призначення без узгодження вищестоящих органів;
- надати ОМС повноваження на контроль за використанням земельних ділянок в межах населеного пункту згідно вимог чинного законодавства та покарання користувачів земель-

них ділянок, які порушують законодавство;

- надати ОМС повноваження на укладення з користувачем угоди про оренду земельної ділянки не з моменту реєстрації технічної документації, а з дати прийняття відповідного рішення та початку фактичного користування земельною ділянкою. Розробити відповідний тариф оплати за користування таткими земельними ділянками, однаковий для всіх подібних випадків.

25. Упорядкування переліку повноважень ОМС у сфері будівництва:

- закріпити за ОМС повноваження щодо надання дозволів, погоджень та контролю за будівництвом, капітальним ремонтом, реконструкцією об'єктів на території відповідного населеного пункту;
- надати ОМС повноваження на прийняття об'єктів будівництва в експлуатацію (чи погодження?);
- надати ОМС повноваження на здійснення контролю та застосування методів адміністративного впливу до порушників законодавства в сфері будівництва;
- обов'язково наносити на містобудівні документи населених пунктів (карти, плани, схеми, генеральні плани) існуючі інженерні мережі з метою подальшого використання при проектуванні та будівництві;
- надати ОМС повноваження на прийняття рішень щодо необхідності застосування геодезично-вишукувальних робіт згідно існуючих

картографічних матеріалів (карт, планів, схем, генеральних планів);

- надати відповідним відділам ОМС повноваження щодо виготовлення проектів благоустрою населеного пункту та можливість їх фінансування відповідно складених підрядником кошторисів;

- чітко розмежувати види будівництва, реконструкції, капітальних ремонтів, поточних ремонтів та нового будівництва відповідно до складності робіт з метою спрощення виконання робіт та їх фінансування;

- необхідність виготовлення проектно-кошторисних документів тільки у випадках, коли подальша експлуатація об'єкту буде нести небезпеку;

- надати ОМС повноваження на спрощену процедуру (без погодження з іншими інстанціями) у прийнятті рішень про видалення зелених насаджень (кущів та дерев) в межах населеного пункту в придорожніх смугах, узбіччях, тротуарах, пішохідних доріжках, які перешкоджають їх безпечній експлуатації та безпеці громадян;

26. Вирішення питань з повноваженнями ОМС у сфері фінансів:

- запровадити здійснення фінансового обслуговування органів місцевого самоврядування поза казначейським банком (досвід Польщі);

- надати законні можливості (механізму або процедури) здійснення за рахунок місцевих бюджетів необхідного фінансування об'єктів, що не

перебувають в комунальній власності або на балансі територіальної громади (автодоріг в межах населених пунктів, які перебувають на балансі служби автомобільних доріг), або передача їх на баланс ОМС з відповідним фінансуванням. На даний час в більшості випадків автодороги, що пролягають через населені пункти і є їх центральною вулицею, центром населеного пункту, і відповідно його «обличчям», візитівкою перебувають на балансі райта облавтодорів, відповідно, їх впорядкування (реконструкція бордюрів, узбіч, тротуарів, нанесення розмітки, встановлення знаків, прибирання, озеленення, ремонт дорожнього покриття) за кошти місцевих бюджетів згідно діючого законодавства неможливе;

- надати можливість фінансування нескладних видів будівельних робіт (реконструкцій, капремонтів) відповідно кошторису, складеного підрядною організацією, яка має на це дозвіл (ліцензію) та колегіально затвердженого органом місцевого самоврядування;
- відмінити тендери при закупівлі у одного учасника енергоносіїв або інших товарів, вироблених підприємствами-монополістами (при умові підтвердження державою їх статусу монополіста);
- запровадити постійний (щоквартальний чи щомісячний) перегляд та затвердження граничної суми на послуги та роботи, що зобов'язує проведення тендерів, відповідно до рівня інфляції та зростання цін

на товари та послуги;

- віднести фінансування програм благоустрою (питань дотримання санітарних норм та безпеки населення) до захищених статей;

- спростити процедури звітності органів місцевого самоврядування перед різними районними відділами.

27. У сфері комунальних послуг:

- надавати переваги комунальним підприємствам, засновниками яких є ОМС, на виконання підрядних робіт без проведення конкурсів, як того на даний час вимагає антимонопольний комітет;

- надавати можливості комунальним підприємствам, засновниками яких є ОМС, на здійснення діяльності за спрощеною системою оподаткування (віднесення до 4 та 5 груп «спрощенців»);

- зробити обов'язковим проведення тендерів в разі перевищення допустимого граничного розміру фінансування послуг та робіт у випадку, якщо ці роботи або послуги здійснюють комунальні підприємства, засновані відповідним ОМС;

- запровадити обов'язковість створення в усіх без виключення багатоквартирних будинках суб'єктах господарювання юридичної особи, без процедури передачі будівлі у власність (як перехідний етап на шляху до створення ОСББ з метою адміністративного спілкування та юридичного представництва мешканців будинку в різних інстанціях).

28. Розширення повноважень ОМС у сфері

соціальних питань:

- надати ОМС повноваження щодо створення, фінансування, організацію діяльності закладів культури, фізичної культури, дозвілля для дітей, молоді та дорослих відповідно до умов та потреб територіальної громади з виключним підпорядкуванням органу місцевого самоврядування даної громади, з їх самостійним визначенням напрямків та стилів діяльності, а також визначення штатних розписів;

- скасувати підпорядкованість закладів, що фінансуються з бюджетів територіальних громад, центральним органам (районним, обласним та державним відділам та міністерствам), так як при нинішній роботі звітність займає більше часу, ніж сама робота.

29. У податковій галузі:

- розробити дієвий механізм збільшення доходів територіальних громад для забезпечення самодостатності місцевих бюджетів для виконання своїх повноважень;

- ввести податок на благоустрій територіальних громад для впорядкування населених пунктів;

- терміново! Дозволити використання коштів пайової участі забудовників у розвитку інфраструктури територіальних громад поза казначейським банком;

- створити необхідний інвестиційний клімат як в Україні, так і в кожній територіальній громаді окремо. Запровадити єдину інформаційну базу залучення

інвестицій.

30. Щодо безпеки громадян:

- створити та забезпечити фінансування з відповідним підпорядкуванням органам місцевого самоврядування муніципальної міліції, швидкої медичної допомоги та пожежної безпеки в містах та селищах та закріплення відповідних служб за об'єднаними територіальними громадами декількох сіл.

31. Щоб не повторити негативний досвід проведення медичної реформи, яка викликала масові невдоволення громадян та з метою дієвого впровадження реформи органів місцевого самоврядування необхідно створити в уряді орган (комітет, комісію тощо) «швидкого реагування» для внесення змін в ході її проведення, оскільки практика проведення реформи буде вносити свої корективи відповідно до теоретичної концепції.

Створення дієвого органу «швидкого реагування» дасть можливість запроваджувати більшість викладених вище пропозицій вже на даний час шляхом внесення змін у діючі законодавчі акти, не очікуючи проведення реформи.

Пропозиції від представників Миколаївської області

1. Забезпечити органам місцевого самоврядування гарантії фінансової спроможності на законодавчому рівні. Запровадити певне стимулювання для тих, хто краще наповнює бюджет.

2. Запровадити розмежування єдиного казначейського рахунку на два казначейських рахунки окремо для державного та місцевих бюджетів:

- на рівні держави – казначейський рахунок для забезпечення повноважень держави;
- на місцевому рівні – казначейський рахунок для забезпечення повноважень органу місцевого самоврядування.

3. Удосконалити формульний підхід до розрахунку доходів та видатків місцевих бюджетів, що враховуються під час визначення міжбюджетних трансфертів;

4. Підвищити рівень обґрунтованості бюджетного планування на місцевому рівні, шляхом встановлення взаємозв'язку бюджетних показників із стратегічними цілями соціально – економічного розвитку територій.

5. Розробити та запровадити такі механізми формування бюджету, щоб принаймні за основними чинниками, забезпечувалися мінімальні потреби поступового підвищення якості життя населення. Наприклад, Южноукраїнськ, де знаходиться складний, відповідальний та потенційно

Місцеве самоврядування

небезпечний об'єкт, як діюча АЕС. Він потребує наявності розвиненої, сучасної соціальної інфраструктури міста, постійного забезпечення її функціонування і тільки за таких умов вона може працювати якісно, стабільно, безпечно.

6. Припинити урізання повноважень ОМС в земельному законодавстві, в законодавстві, що стосується містобудівної діяльності, та інших галузях.

Пропозиції від представників Чернівецької області

1. В умовах передачі основних повноважень від обласних державних адміністрацій обласним радам, встановити, що представниками центральної виконавчої влади в регіонах (з досить обмеженими повноваженнями щодо контролю за діяльністю місцевого самоврядування та координації територіальних підрозділів центральних органів влади) мають бути представники уряду, а не президента (відповідно до загальноприйнятої практики європейських країн).

2. Голови районних та обласних рад мають обиратися прямим голосування виборців (всенародно).

3. Не допускати координацію діяльності територіальних громад державними адміністраціями (цю функцію можна покласти на районні, обласні ради). На рівні районів представництво центральної виконавчої влади (районні державні адміністрації) є недоречною.

4.3 метою децентралізації влади, у т. ч. фінансової та закріплення важелів впливу органів місцевого самоврядування зміцнити його економічний базис (формування бюджету знизу вверху; внесення змін у податкове законодавство щодо сплати податків за місцем діяльності економічного суб'єкта, а не за місцем реєстрації його центрального офісу).

5. Запровадити механізми проектного менеджменту під час вирішення (та фінансуванні) важливих соціально-економічних проблем громад. Проект, як форма вирішення питань місцевого розвитку у стислі терміни з найбільш оптимальним використанням наявних ресурсів, виступає оптимальним інструментом муніципального менеджменту (виконання проекту має чіткі терміни виконання, обсяги, визначені фінансові та людські ресурси та методологію контролю за реалізацією).

6. З метою забезпечення підтримки реформування місцевого самоврядування в Україні широкими верствами населення організувати широку інформаційно-роз'яснювальну роботу в територіальних громадах (проведення семінарів, круглих столів, конференцій, обговорень; зустрічей сільських, селищних, міських голів та депутатів з мешканцями відповідних територіальних громад).

Пропозиції від представників Чернігівської обласної ради

1. Підготувати та запровадити зміни до бюджетного та податкового кодексу, спрямованих на створення реальної фінансової бази для забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування.

2. Започаткувати для органів місцевого самоврядування відкриття рахунків у державних банках, щоб вони могли реально розпоряджатися коштами (приміром, бюджет розвитку).

3. Визначити територію нових об'єднаних громад в такий термін, аби залишалося не менше двох місяців до початку нового бюджетного року. Цей час буде необхідним для формування органів влади у новостворених громадах.

4. У законопроекті «Про право територіальних громад на об'єднання» необхідно більш чітко виписати порядок та критерії, за якими визначатимуться адміністративні центри нових об'єднаних громад (місто, селище або село). Один з варіантів – адміністративний центр нової громади визначає діюча районна рада.

5. Чисельність населення нових об'єднаних територіальних громад має становити не менше ніж 500 чоловік.

6. Після завершення формування об'єднаних громад, вибори їх голів проводити одночасно з загальнодержавними виборами. На період до проведення виборів територіальну громаду очо-

люватиме голова найбільшої з громад, що об'єднуються.

7. У законопроекті «Про право територіальних громад на об'єднання» сільських/селищних старост слід визначити як посадових осіб місцевого самоврядування, виходячи з сукупності їх повноважень, обов'язків та послуг, які вони можуть надавати мешканцям цих населених пунктів.

8. Старостою села/селища може бути голова колишньої територіальної громади селища/села, який не став головою нової об'єднаної громади. Староста має бути посадовою особою місцевого самоврядування.

9. У другому півріччі 2014 р. упорядкувати ситуацію з малочисельними сільськими радами. До середини 2015 р. здійснити об'єднання громад, а восени 2015 р. провести вибори голів вже об'єднаних територіальних громад.

10. В областях необхідно організувати та забезпечити проведення широкої інформаційної та просвітницької кампанії через мережу центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування завдань та безпосереднього перебігу реформи.

Сергій Гакман,

заступник директора-начальник науково-дослідного відділу Центру, кандидат історичних наук, доцент

Російська інтервенція в Україну в контексті міжнародного права

Сьогодні Україна перебуває на великому перехресті. Відбувається прощання з радянським минулим, самовизначення регіонів країни, боротьба за справжню незалежність держави, у т. ч. від «старшого брата».

Згадаємо як все це починалося. Відмова Віктора Януковича, поступаючись тиску Кремля, підписати Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом викликало протести по всій країні, в першу чергу у столиці та в західних областях України. Побиття підрозділами Беркуту студентів в Києві в ніч на 30 листопада 2013 р. викликало пожвавлення акцій протесту. В столиці та інших містах України на вулицю вийшли сотні тисяч людей перетворивши боротьбу за європейську інтеграцію України у революцію гідності. В обласних центрах були організовані автобуси волонтерів, бажа-

ючих їхати на Євромайдан, люди збирали гроші, харчі, теплі речі, здавали кров для підтримки акцій протесту в столиці. Незважаючи на різного роду провокації влади, протести носили мирний характер. Раптова радикалізація сталася після 16 січня 2014 р., коли Верховна Рада України ухвалила низку законів, які порушували фундаментальні права громадян України. 19 січня, напередодні вступу цих законів в силу, відбулися перші зіткнення між протестуючими та внутрішніми військами з використанням не лише кийок і біт, а й «коктейля Молотова», водометів та гладкоствольної вогнепальної зброї.

21 січня на Майдані з'явилися перші загиблі. Після використання 18-20 лютого режимом Януковича (за консультації та безпосередньої участі російських політиків та військових спеціалістів) проти демонстрантів та працівників

міліції снайперів, ситуація значно погіршилася, що змусило втрутитись західних дипломатів. Між президентом та лідерами Майдану була підписана угода про перемир'я та повернення до парламентсько-президентської республіки. Відразу ж після підписання домовленостей, Янукович та близькі до «сім'ї» особи покинули країну, що змусило лідерів Майдану взяти владу у свої руки. Після відставки голови Верховної Ради України 22 лютого 2014 р. Володимира Рибачака, на чолі Верховної Ради був обраний Олександр Турчинов, який наступного дня став ще й виконуючим обов'язки Президента України. Парламент повернув державі форму правління, яка була передбачена Конституцією України (зі змінами від 8 грудня 2004 р.) та статус парламентсько-президентської республіки. Був призначений Прем'єр-міністр

та сформований Кабінет Міністрів.

Безумовно, що серед перших рішень нової коаліції були й помилки, якими поспішили скористатися політичні опоненти та Російська Федерація. Серед них можна зазначити й спробу скасувати закон про засади державної мовної політики. Ми говоримо не про суть цього закону, який свого часу був прийнятий з чисельними порушеннями, а про своєчасність постановки цього питання. Зрештою, чинність цього закону була збережена.

Перемога Майдану, зміна виконавчої влади у Києві дратували офіційний Кремль, який відчував, що втрачає вплив на Україну. Росія поспішила скористатися труднощами, які з'явилися у перші дні нової влади, у своїх геополітичних іграх, анексувавши після «референдуму» Крим. Якщо проаналізувати дії Російської Федерації щодо України, особливо в тому, що стосується південно-східних областей України та Криму виходячи з точки зору міжнародних й двосторонніх безпекових норм, спостерігаємо наявність активної неправомірної діяльності з боку РФ.

Крім того, що Росія порушила Будапештську угоду, в який вона, разом із США та Великобританією ставала гарантом незалежності і цілісності України, яка відмовилася від ядерної зброї (цими діями РФ завдала удар по міжнародній системі ядерної безпеки, яка

створювалася десятиліттями) Кремль порушив низку принципів міжнародного права, конвенцій та двосторонніх українсько-російських угод.

Зокрема:

– принцип незастосування сили та погрози застосування сили. На сьогоднішній день – це загально визнаний принцип міжнародного права, який закріплений в п.4 ст.2 Статуту ООН. Загальні положення цього принципу відповідно до положень Декларації про загальні принципи міжнародного права від 1970 р., передбачають наступне: «Кожна держава повинна утримуватись у міжнародних відносинах від погрози силою або її застосування як проти територіальної недоторканності або політичної незалежності інших держав, так і будь-яким іншим чином, який несумісний з цілями ООН¹» ;

– принцип невтручання у внутрішні справи держави. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до п. 7, ст. 2 Статуту ООН встановлюють, що жодна держава або група держав не має права втручатись прямо або опосередковано у внутрішні справи, що входять до компетенції іншої держави. Жодна держава не може застосовувати будь-які акти військового, політичного або іншого примусу, з метою підпорядкування собі будь-якої іншої держави. Забороняється організація або заохочення підривної, терористичної діяльності, яка

направлена на насильницьку зміну устрою іншої держави² ; – принцип територіальної цілісності держав, закріплений в заключному акті Народи з безпеки і співробітництва у Європі (НБСЄ) від 1975 року. Відповідно до положень даного акту, держави-учасниці повинні поважати територіальну цілісність кожної із держав – учасниць³ ; – принцип непорушності державних кордонів, закріплений в заключному акті НБСЄ від 1975 року. Відповідно до положень даного акту держави-учасниці розглядають кордони одне одного, як непорушні. Вони повинні утримуватись від будь-яких посягань, що направлені на захоплення частини або всієї території кожної держави-учасниці⁴ .

– принцип добросовісного виконання міжнародно-правових зобов'язань. Згідно із п. 2 ст.2 Статуту ООН, усі члени ООН добросовісно виконують взяті на себе зобов'язання⁵ . Також відповідно до Віденської Конвенції про право міжнародних договорів від 1969 року, будь-який чинний договір є обов'язковим для його учасників і повинен ними добросовісно виконуватись⁶ .

Кремль порушив також Лондонську Конвенцію щодо визначення агресії від 3 липня 1933 р.⁷ , в основу якої було закладено радянське формулювання цього питання (Росія, як правонаступник Радянського Союзу взяла на себе всі свої міжнародні зобов'язання). Згадаємо, що на міжнародній конференції з питань скорочення озброєння,

яка відбувалася у першій половині 1933 р., делегації СРСР та Бельгії виступили з пропозиціями щодо визначення агресора. Слід зазначити, що війна як засіб міжнародної політики була засуджена ще пактом Бріана-Келлога. Однак до початку конференції ще не існувало загальноприйнятого визначення агресії. 6 лютого 1933 р. радянська делегація внесла пропозицію під назвою «Проект декларації відносно визначення агресора»⁸. У проекті містилися, у першій частині – визначення основних агресивних дій та у другій частині – перелік обставин, що не можуть служити виправданням для держав, винних у діях, які визначені у першій частині. Тобто у радянському визначенні вказувалося на те, що означає агресія та хто повинен вважатися агресором. Воно охоплювало найбільш часті причини конфліктів і спорів між державами⁹. Навіть тодішній міністр закордонних справ Румунії Н.Тітулеску, який, за його ж твердженням, з керівником московського зовнішньополітичного відомства «до цього моменту були непримиренними ворогами», піднявся і заявив: «Румунія підтримує визначення агресора таким, як його пропонує пан Литвинов»¹⁰. Враховуючи те, що пропозиція М.Литвинова була більш детальною, саме вона була поставлена на обговорення Комітетом Безпеки. Виступаючи 19 березня на засіданні Комітету Н.Тітулеску заявив: «Радянська пропозиція є єдиною цінною роботою конференції»¹¹. Проект

резольюції, а точніше, доповідь від імені цього комітету була представлена у Женеві 24 травня 1933 р. грецьким дипломатом Н.Політісом. Саме цю доповідь (Raport Politis) у тій її частині, що стосувалася визначення агресора, представники радянського зовнішньополітичного відомства поклали в основу формулювань багатосторонніх пактів про ненапад¹². Цікавим у контексті радянсько-румунських відносин, на наш погляд, є те, що завдяки позитивній активності румунського дипломата Н.Тітулеску, його конструктивній позиції у підтримці тексту визначення агресії, сформульованого М.Литвиновим, деякі юристи, дипломати, журналісти та політичні діячі того часу називали визначення, яке увійшло у Raport Politis, «формулою Литвинова-Тітулеску»¹³. Беручи до уваги той факт, що Російська Федерація стала правонаступницею СРСР, вона зобов'язана виконувати усі підписані Радянським Союзом міжнародні конвенції та угоди.

Стосовно Криму Російська Федерація порушила також низку українсько-російських двосторонніх угод. Спробуємо розкрити сутність порушених статей відповідних угод і відновити хронологію російських порушень у перші дні вторгнення, починаючи з 21 лютого 2014 р. Більшість цих дій були здійснені військовими частинами Чорноморського флоту Російської Федерації.

Так, серед порушених

Кремлем двосторонніх угод спостерігаємо Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 31 травня 1997 р. (стаття 3 і 6). Зокрема, у статті 3 зазначається: «Високі Договірні Сторони будують відносини на основі принципів взаємної поваги суверенної рівності, територіальної цілісності, територіальної цілісності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів, незастосування сили або загрози силою, включаючи економічні та інші способи тиску, невтручання у внутрішні справи...». У статті 6: «Кожна з Високих Договірних Сторін утримується від участі або підтримання дій, спрямованих проти іншої Сторони, і зобов'язується не укладати з третіми країнами будь-яких договорів, спрямованих проти іншої Сторони. Жодна із Сторін не допустить, щоб її територія була використана на шкоду безпеці іншої Сторони»¹⁴. (Усі ключові українські військові об'єкти в Криму були заблоковані озброєними особами та бойовою військовою технікою Росії. На території України – всупереч виявленій волі України – відбувалося військове розгортання сил та засобів Збройних сил РФ із залученням як військових формувань ЧФ РФ, тимчасово дислокованих на території України, так військових частин, які дислокувалися на території РФ з масовим використанням літаків військово-транспортної авіації. 28 лютого на аеродромі Гвардійське, порушуючі державний кордон

України, здійснили посадку та розвантаження 4 російські військово-транспортні літаки ІЛ-76МД. 1 березня також з порушенням державного кордону України увійшли у порт м. Севастополь великі десантні російські кораблі Балтійського флоту «Калінінград», «Мінськ» та великий десантний корабель Північного флоту «Горняк». 3 березня державний кордон України був порушений 9-ма літаками Збройних сил РФ Іл-76МД)¹⁵.

Була грубо порушена Угода між Україною і Російською Федерацією «Про статус та умови перебування Чорноморського Флоту Російської Федерації на території України», підписаний 21 квітня 2010 р. у Харкові¹⁶. Зокрема:

– пункт 1 статті 6: «Військові формування здійснюють свою діяльність в місцях дислокації відповідно до законодавства РФ, поважають суверенітет України, додержуються її законодавства та не допускають втручання у внутрішні справи України» (27 лютого зі сторони Качинського шосе до воріт в'їзду на територію, де розташоване приміщення зали зустрічі офіційних делегацій цивільного аеропорту, що поруч військового аеродрому Бельбек, прибули озброєні невідомі особи у військовій формі без знаків розпізнавання (близько 300 осіб, 17 автомобілів типу «Урал», 2 БТРи). Було встановлено, що їхньою метою є взяття під контроль виїзд з аеропорту Бельбек та не допущення вищих посадових осіб

України до Криму. Зазначена група розосередилась по периметру паркану цивільного аеропорту, було розгорнуто радіостанцію на базі БТРа, перекрито злітно-посадкову смугу та руліжну доріжку трьома автомобілями «Урал», розгорнуто позицію станкового кулемета. Керівництво бригади тактичної авіації попереджено, що у випадку зльоту літака з чергової ланки буде відкрито вогонь на ураження);

– пункт 2 статті 9: «Сторони співробітничать в галузі забезпечення безпеки польотів літальних апаратів військових формувань. Порядок і форми такого співробітництва визначаються окремими угодами (28 лютого здійснили посадку 10 вертольотів у районі аеродрому Кача ЧФ РФ і аеродрому «Гвардійське», які незаконно перетнули державний кордон України та уникли прикордонного контролю);

– пункт 1 статті 12: «Службові транспортні засоби Чорноморського флоту Російської Федерації повинні мати реєстраційний номер і чіткий знак. Використання для службових транспортних засобів номерних знаків України не допускається» (27 лютого колони з 14-и автомобілів «Урал» без номерних знаків та 2-х БТР-80, які перевозили до 400 військовослужбовців, виїхала з території 7-го навчального загону ЧФ РФ у напрямку виїзду з м. Севастополь. В районі дорожньої розв'язки м. Севастополь – Сапун-Гора – м. Інкерман колони розділилася: 6 автомобілів Урал продовжили рух у напрямі м. Інкерман,

інші автомобілі та 2 БТР – в напрямку району Сапун-Гори. З 7-го навчального загону ЧФ РФ близько 150 осіб на 4-х автомобілях «Камаз» без номерних знаків виїхали у напрямку с. Новофедорівки)¹⁷; – пункт 5 статті 15: «Пересування, пов'язані з діяльністю військових формувань поза місцями їхньої дислокації, здійснюються після узгодження з компетентними органами України» (21-22 лютого на території АРК та у м.Севастополь мали місце активні пересування великої кількості бойової броньованої техніки (понад 30 бронетранспортерів) військових формувань ЧФ РФ, які не узгоджувалася з компетентними органами України. 16 одиниць БТР-80 810-ї окремої бригади морської піхоти ЧФ РФ (м.Севастополь) здійснили виїзди у напрямку населених пунктів Кача та Гвардійське та у межах м. Севастополь)¹⁸;

Серед порушених кремлівськими очільниками документів є й Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом РФ «Про використання силами та засобами Чорноморського флоту Російської Федерації повітряного простору України та повітряного простору над акваторією Чорного моря, де відповідальність за безпеку польотів та організацію обслуговування повітряного руху покладена на Україну» від 16 липня 1999 року¹⁹. Зокрема статті, які передбачають:

– стаття 2: «Навчання та перевірки сил, що перебувають на чергуванні,

протиповітряної оборони ЧФ, пов'язані з використанням повітряного простору, що знаходиться під відповідальністю України, проводяться без закриття аеропортів України за узгодженням з Генеральним штабом Збройних Сил України та відповідно до режиму і умов, встановлених Українським центром планування використання повітряного простору України та регулювання повітряного руху Украероцентром».

– стаття 3: «Забезпечення безпеки польотів у повітряному просторі, що знаходиться під відповідальністю України, здійснюється шляхом взаємодії між органами, відповідальними за організацію обслуговування повітряного руху України та командними пунктами (пунктами управління) ЧФ».

(28 лютого на аеродромі Гвардійське (АРК), порушивши державний кордон України, здійснили посадку та розвантаження 4 літаки ІЛ-76МД ЗС РФ, які прибули з аеродромів базування у Пскові та Таганрозі (Росія). Здійснили посадку ще 10 літаків ІЛ-76МД з території РФ. На посадку пішли також 10 вертольотів у районі аеродрому Кача ЗС РФ і аеродрому «Гвардійське», які незаконно перетнули державний кордон України та уникли прикордонного контролю)²⁰.

Безумовно, російські війська та спецслужби і далі порушували міжнародні конвенції та двосторонні угоди. 16 березня 2014 р. був проведений навіть «переможний» референдум у Криму, хоча його

проведення не було передбачено ні законодавством України ні законодавством Російської Федерації. До того ж, вдруге в історії людства волевиявлення відбувалося в умовах окупації військами іншої держави. Результати цього референдуму ні Україною ні світовим співтовариством не визнається (окрім кількох держав, якій йдуть у форватері російської зовнішньої політики). Більш того Україна збирається звернутися з цього питання до Міжнародного суду ООН в Гаазі²¹. Сумнівність референдуму визнають й окремі російські експерти. Так, наприклад, представники ради при президентові Російської Федерації з розвитку громадянського суспільства здійснили поїздку до Криму й за її підсумками склали документ під назвою «Проблеми жителів Криму. Огляд підготовлено членом Ради Бобровим Е.А., керівником мережі «Міграція і право» ПЦ «Меморіал» С.А. Ганнушкіної і адвокатом Мережі Цейтліною О.П. за результатами відвідування міст Сімферополь та Севастополь в період з 15 по 18 квітня 2014 р., зустрічей з посадовими особами органів державної влади, духовенства, журналістами, громадськими діячами, адвокатами, правозахисниками та громадянами. За твердженнями авторів документу, більшість мешканців Севастополя проголосували на референдумі за приєднання до Росії (явка – 50-80%), загалом у Криму, за різними даними, за приєднання до Росії проголосували 50-60% виборців за

загальної явки в 30-50%. Тобто, навіть за оцінками росіян, референдум відбувся фактично лише в Севастополі. На решті території Криму явка виборців становила менш ніж 30-50%, а це фактично означає, навіть за встановленими росіянами правилами проведення референдуму у Криму не відбувся. Хоча, в офіційних комюніке Російської Федерації стверджувалося про те, що на референдумі більше 96 % учасників референдуму висловилися за входження регіону до складу Росії²². Ми вже не кажемо про мотивацію, за якою жителі Криму голосували не стільки за приєднання до Росії, скільки за припинення, за їхніми словами, «корупційного свавілля і злочинського засилля донецьких ставлеників»²³.

18 березня вже був підписаний відповідний договір між Росією, Кримом та Севастополем. Державна Дума та Рада Федерації ухвалили договір про приєднання Криму до Російської Федерації та федеральний закон про створення у складі РФ двох нових суб'єктів – республіки Крим та міста федерального значення Севастополь, які були підписані Путіним вже 21 березня.

Г о в о р я ч и п р о підписання згаданого договору з Президентом РФ В.Путіним, варто проаналізувати про законність та повноваження вказаних осіб підписувати подібний договір. Найбільш кричущим у правовому контексті порушенням є те що від Севастополя доку-

мент підписав «народний мер» Олексій Чалий, громадянин Росії, обраний на цю посаду на мітингу (наскільки об'єктивним може бути обрання мера на мітингу у місті, чисельність населення якого на 1 грудня 2013 р. складало 385700 осіб?). Ми вже не кажемо про те, що відповідно до діючої на момент його обрання Конституції такої посади в Севастополі не було. Для організації відповідних дій щодо захоплення влади у Севастополі, ним було організовано надходження на підконтрольні йому розрахункові рахунки благодійної організації «35- Берегова батарея» коштів на суму 23,9 млн. грн. від резидентів Російської Федерації. Ці дії класифікуються СБУ як такі, що спрямовані на насильницьке повалення конституційного ладу України, відкривши розслідування за ч.1 ст.109 КК України, повідомляє прес-центр СБ України. «Порушуючи ст. 12, 79 закону України «Про місцеве самоврядування», ст. 14, 15 закону України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» та ст. 8, 9 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»²⁴.

Не менш скандальним є підписання документу Сергієм Аксьоновим, якого 27 лютого 2014 р. незаконно обрали прем'єр-міністром української адміністративно-територіальної одиниці в будівлі, захопленому російськими військовими

без присутності преси, без узгодження його кандидатури з центром, без відео фіксації засідання (яке могло б підтвердити наявність кворуму та реальний результат голосування)²⁵. Угоду з Путіним підписав також Володимир Константинов²⁶, як голова Держради Республіки Крим, хоча згідно з Конституцією України є лише Верховна Рада Автономної Республіки Крим. До того ж жодний з вказаних осіб не мали повноважень щодо підписання міжнародних угод.

На наш погляд, при аналізі історичних подій, найскладнішим аспектом для дослідників є з'ясування мотивацій, якими керувалися політичні сили здійснюючи ті чи інші політичні кроки. Якщо проаналізувати різні точки зору дослідників, головним чином викладених у російських ЗМІ, можна знайти три можливих пояснення, а саме:

Перше пояснення полягає у тому, що грубе втручання Росії в українську кризу мало за мету завоювання Криму, як своєї «помсти за Косово». Ця інтерпретація означала б, що, захопивши Крим, Путін створив певний «баланс поваги», і що згодом цей крок буде розглядатися як «симетрична відповідь» і життя буде продовжуватися. Тобто, ця інтерпретація не передбачає необхідність розв'язати холодну або гарячу війну із Заходом. Мова йде лише про відновлення деякого статус-кво.

Друга інтерпретація припускає, що «українська

стратегія» Росії є свідомою спробою розв'язати нову війну із Заходом, і Криму відводиться роль приводу війни. Таким чином, у цьому випадку метою є перегляд результатів Другої світової війни, державних змін 1991 р., а також ролі і місця міжнародних організацій. Тобто, хоче розпочати нову еру у який революція є тільки засобом виходу з «процедурної демократії» та створення ситуації невизначеності.

Третя інтерпретація пояснює втручання Путіна в українську кризу лише як привід для зміни власної системи влади. Використовуючи українську кризу Путін намагається організувати профілактичну зустрічну революцію всередині російської еліти (опозиція була значною мірою знищена в 2013 р.). При цьому, основна мета полягає у створенні ситуації невизначеності, привласнивши собі право її ініціатора без уявлення про те, чим ця гра може закінчитися.

Водночас, відбувається офіційна зміна тлумачення історії. У цій ситуації дискурс реальної політики поступається міфу, героїзму, героїчному самогубству, «фатуму». На жаль, ми є свідками радикальних змін і російської громадськості, в якій реваншистські ідеї великою мірою підтримує середній клас з досить високим рівнем освіти та фінансового стану²⁷.

Як вже бачимо, Путін не задовольнився лише анексією Криму і намагається розширити вторгнення російських сил і в інших частинах України.

Можемо припустити й іншу мотивацію. Якщо Путін готуватиметься до великої війни із Заходом, зростають потреби Росії у забезпеченні зброєю. На цю думку нас спонукає кількість і характер російських державних замовлень військово-промислового комплексу. Великою мірою вирішення цього замовлення, як і інших, залежить і від військово-промислового комплексу України. У випадку зближення України із ЄС та НАТО, це завдання може бути поставлене під загрозу. Географічно зона розташування більшості підприємств військово-промислового комплексу України, з яким Росія пов'язує свою стратегічну доктрину, збігається із зоною нестабільності, тому і в цих областях можуть бути створені умови для легітимізації їх анексії за кримським сценарієм²⁸.

Концентрації російських військ на кордонах України, на нашу думку, відводиться також певна роль, у відвертанні уваги від дій російських спецпризначенців в південно-східній частині України. Вже кілька тижнів в районі Донецьку, Харкова, Луганська, а в останні дні й Одеси, за підтримкою місцевих сепаратистів, захоплюючи

державні установи, вони намагаються дестабілізувати ситуацію. Ці дії аналогічні до тих, що були під час вторгнення до Криму. Метою цих дій, на наше переконання, є перешкоджання проведенню 25 травня 2014 р. президентських виборів в Україні. Росія хоче продемонструвати, що нове керівництво в Києві не може забезпечити порядок і безпеку в країні, що єдиним законним правителем є Янукович. Адже саме він може забезпечити вступ України до Митного союзу і майбутнього Євразійського союзу. Іншим рішенням для Путіна може стати федералізація України, через яку, завдяки потужному російському лобіюванню у південно-східній частині України, ця частина України може стати своєрідним якорем, який буде гальмувати її рух до ЄС і НАТО.

В даний час населення нашої держави відчуває велику стурбованість, пов'язану із небезпекою втрати цілісності України та очікуванням можливого початку повномасштабного російського вторгнення. Керівництво України, у свою чергу перебуває у незручному становищі, оскільки для успішного проведення антитерористичної операції вона мала б оголосити військовий або надзви-

чайний стан у деяких регіонах держави і використати армію, проте це завадило б визнанню президентських виборів легітимними. Тобто воно має робити все для врятування і цілісності країни і виборів.

Список використаних джерел

1. Carta Națiunilor Unite // Năstase A. Documente fundamentale ale dreptului internațional și al relațiilor internaționale / Ed. Frailich R. 2 vols. Vol. 1a. – București: Asociația Română pentru Educație Democratică, 1997. – P. 52.
2. Ibidem.
3. Actul final de la Helsinki al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa // Năstase A. Op. cit. – Vol. 1a. – P. 131.
4. Ibidem. – P. 130-131.
5. Carta Națiunilor Unite. – P. 52.
6. Международные отношения и внешняя политика СССР (Сборник документов) (1871-1957гг.). – М.: Изд-во

ВПШ при ЦК КПСС, 1957. – С. 93-94.

7. Convenția de la Londra de definire a agresiunii // Năstase A. Op. cit. – Vol. 1a. – P. 35-39.

8. Известия. – 1933. – 8 февраля.

9. Шевяков А.А. Советско-румынские отношения и проблема европейской безопасности 1932-1939 гг. – М.: Наука, 1977. – С. 64.

10. Scurtu I., Almaș D., Goșu A., Pavelescu I., Ioniță Gh. I. Istoria Basarabiei de la începuturi până în 1994. – București: Tempus România, 1994, – P. 260.

11. Известия. – 1933. – 20 мая; Шевяков А.А. Вказ. праця. – С. 65.

12. Boldur A. Istoria Basarabiei. – București: Ed. Victor Frunză, 1992. – P. 517.

13. Див. більш детально: Такман С. Радянсько-румунські взаємини і проблема формування системи колективної європейської безпеки // Питання історії нового та новітнього часу: Збірник наукових статей Кафедри історії нового та новітнього часу Чернівецького державного університету ім. Ю.Федьковича. – Вип. 6. – Чернівці: ЧДУ, 1999. – С. 72-83.

14. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією // [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/643_006

15. Ноти протесту МЗС України №№ 610/22-123/1-615 та 414/22-120-354 від 28.03.2014 р., надіслані на адресу МЗС РФ // [Електронний ресурс] . – Режим доступу:

[http://espresso.tv/new/2014/03/03/aviabryhada_yaku_blokuvaly_rosiyski_viyskovi_perevela_tekhniku_na_zapasnyu_aerodrom](https://www.google.com.ua/?gfe_rd=cr&ei=seQzU5O2NkuB4ATqiYDAAw#q; В Севастополь зашли корабли Северного и Балтийского флотов России // [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <a href=)

16. Угода між Україною та Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України // [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/643_359

17. Ноти протесту МЗС України №№ 610/22-123/1-615 та 414/22-120-354 від 28.03.2014 р.

18. Ноти протесту МЗС України...

19. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про використання силами та засобами Чорноморського флоту Російської Федерації повітряного простору України та повітряного простору над акваторією Чорного моря, де відповідно до міжнародних угод відповідальність за безпеку польотів та організацію обслуговування повітряного руху покладена на Україну // [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/643_254.

20. Ноти протесту МЗС України...

21. Такого «удара» от Украины Россия не выдержит! Крым вернётся на родину // [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://abc-news.ru/27/news/2845101.html>.

22. Такого «удара» от Украины Россия не выдержит!

23. Справжня явка на референдумі в Криму становила 30-50% – документ // [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://www.gazeta.lviv.ua/news/2014/05/01/28481>.

24. У СБУ розповіли, як «народний мер» Чалий отримував гроші на захоплення Севастополя // <http://fakty.ictv.ua/ua/index/read-news/id/1508463>

25. Михельсон А. По прозвищу «Гоблин»: кому поручено отдать Крым Путину // <http://www.pravda.com.ua/rus/articles/2014/03/15/7018918/?attempt=1>.

26. «Аферист Константинов и Гоблин Аксенов». Украинские журналисты сняли видеосюжет о правителях Крыма // <http://korrespondent.net/ukraine/politics/3321222-aferyst-konstantynov-y-hoblyn-aksenov-ukraynskye-zhurnalysty-snialy-vydeosuizhet-o-pravyteliakh-kryma>.

27. Морозов А. Консервативная революция. Смысл Крыма // Общество. – 2014. 17 марта.

28. Один из ключей к пониманию мотивов Путина / Институт Горшенина // LB.ua. Избранное для всех. – 2014. – 19 марта [Интернет ресурс] – режим доступа: [http://lb.ua/news/2014/03/19/259940_klyuchey_ponimaniyu_motivov.html?fb_action_ids=305649976251646&fb_action_types=og.recommends&fb_source=other_multiline&action_object_map=\[593315427420714\]&action_type_map=\[%22og.recommends%22\]&action_ref_map](http://lb.ua/news/2014/03/19/259940_klyuchey_ponimaniyu_motivov.html?fb_action_ids=305649976251646&fb_action_types=og.recommends&fb_source=other_multiline&action_object_map=[593315427420714]&action_type_map=[%22og.recommends%22]&action_ref_map)

Сергій Бабчук,

керівник прес-служби Управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Чернівецькій області

Витоки пожежної служби у Чернівцях. Частина 1

Пожежі ХІХ століття – найбільше лихо для чернівчан

Приєднання Буковини до Австрійської імперії 1772 року мало важливе значення, воно дало значний поштовх розвитку всього краю. Буковина перейшла до нових господарів економічно та культурно занедбаною, без шкіл, без упорядкованих доріг, без великих міст, з бідним, переважно сільським, населенням.

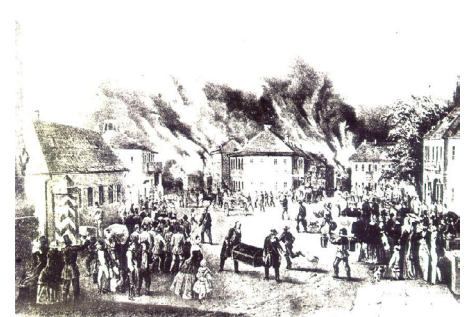
Прийшовши на Буковину, австрійська влада зіткнулася із вкрай занедбаним протипожежним станом м. Чернівців та всіх територій краю. Оскільки місто Чернівці не мало постійної пожежної команди, а для її створення потрібно було чимало часу, першочерговим заходом було встановити основні запобіжні норми будівництва, проживання, господарювання, щоб не допустити пожежі, а також визначити і верстви населення, на які покладалась відповідальність за виконання робіт з ліквідації

пожежі та порятунку людей. Серед найефективніших та невідкладних запобіжних заходів, які унеможлилювали б появу пожеж була правильна забудова міста. Це було зумовлено тим, що місто Чернівці і всі міста та містечка Буковини не мали чіткого планування під час будівництва, одноповерхові дерев'яні будинки були зведені у тісному сусідстві між собою. Такі обставини сприяли тому, що у разі виникнення пожеж, вогонь перетворював на попіл цілі квартали. При виникненні пожежі тоді навіть не брали до уваги можливість порятунку будівлі, що горить, основним завданням було не допустити розповсюдження вогню на поруч розташовані будівлі, та й тут ефективність дій залежала від примх природи: сильний вітер та спекотна погода зводили всі зусилля нанівець. Пожежі тоді становили одну з найбільших небезпек, вони

могли виникнути будь-якої миті і викликали у людей паніку та страх.

Розуміючи всю складність становища нова влада з перших днів приділила значну увагу запровадженню певних протипожежних норм.

Першим із заходів, яким австрійський уряд надавав особливого значення, було проведення протипожежних реформ у місті, адже за його висновками поліційна справа на Буковині до цього абсолютно не існувала. Щоб запобігти пожежам, у місті забороняли куріння у вітряну погоду чи в громадських місцях, а також хлопцям, яким не виповнилось

14 років. Вести торгівлю дозволяли лише до 22 години вечора. Порушників встановлених правил карали грошовим штрафом чи залученням до 6 годин виправних робіт упродовж 14 діб. З часом завдяки зусиллям місцевої влади з метою запобігти пожежам було досягнуто певних результатів.

Інший напрямок протипожежного захисту міста стало перебудови самого міста. Кращі будівлі того часу мали вигляд старих „волоських” хатинок. „Хаотично розміщені дерев’яні будівлі”, на те, що „немає ні протипожежних стін біля печей, ні навіть димарів. Тому кожної миті, - зазначає Енценберг, - наражаються на страшну небезпеку – перетворення на попіл без порятунку». Згідно з циркуляром від 29 жовтня 1778 року нові будівлі потрібно було зводити з каменю. Поступово дерев’яні будівлі почали замінювати кам’яними, що значно покращувало протипожежну ситуацію. Зведення перших цегляних будинків у місті розпочали 1780 року. Міський статут 1786 року містить багато приписів про спорудження конюшень, підвалів, кам’яних

будинків з димарями. Міський статут давав цілу низку переваг для жителів, які будували будинки з твердого матеріалу, насамперед 30-річне звільнення від державних податків і 10-річне – від міського земельного чиншу.

Як результат проведених заходів, починаючи з XIX ст., м. Чернівці починає змінювати свій зовнішній вигляд і набуває того вигляду, що переважно зберігся до наших днів.

Та все ж всі впроваджені заходи не дозволили повністю запобігти виникненню пожеж. Тому одночасно з цим уживали і інших запобіжних заходів та визначали людей, відповідальних за недопущення виникнення пожеж та їх гасіння в місті. 16 червня 1782 року був ухвалений Указ про протипожежну безпеку в цісарсько-королівському місті Чернівцях, в якому визначали обов’язки жителів міста у разі виникнення пожежі. Він становив собою перший документ із пожежної безпеки у м. Чернівцях. Однак цей указ, як і низка наступних розпоряджень, указів та циркулярів, визначали лише обов’язки місцевих жителів щодо

запобігання пожеж та визначав дії чернівчан у разі виникнення пожежі. Відповідальність за пожежну безпеку покладали на дирекцію поліції. Особливу увагу приділяли нічним сторожам і квартальним, які теж забезпечували протипожежне чергування. Місто було поділено на квартали. Так, згідно з розпорядженням Буковинської окружної управи від 6 березня 1793 року, м. Чернівці поділили на 10 кварталів. Оскільки тоді вулиць у місті ще не було, то один квартал вмщував 50 будинків. Квартальні зобов’язані були у своїх кварталах слідкувати за дотриманням встановлених протипожежних правил, а також будити людей і забезпечувати їх своєчасне прибуття з протипожежними засобами на місце пожежі, а тих, що запізнилися, карати штрафом. І пізніше (наприклад, 1865 року) квартальні мали стежити за наявністю у кожному будинку протипожежного реквізиту. Час від часу складали списки міщан, які повинні були надавати протипожежні знаряддя або тягло для пожежних бочок. Порядок гасіння пожеж у місті визначався за таким принципом: нічні сторожі і квартальні, а з 1848 року сторож на вежі ратуші, виявивши полум’я, повинні були сповістити про нього жителів, чиї будинки були розташовані неподалік місця виникнення пожежі. Міщани повинні були поспішно прибути на місце та з допомогою підручного інвентаря боротися з вогнем доти, поки не прибудуть відповідальні за гасіння

пожежі особи: військові та поліцейські. Щоб заохотити чернівчан ліквідувати пожежі, місцева влада виплачувала грошові винагороди за участь у гасінні пожежі.

Тож можна говорити про спроби створити певну налагоджену систему боротьби з вогнем у місті. У

такій ситуації існував лише один негативний момент - ефективність протидії пожежам залежала від сумління тих осіб, на яких покладали відповідний обсяг роботи. Тож на часі постало питання про створення професійної пожежної команди.

статистика, факти, події

ВВОДИТЬСЯ НОВИЙ ВИД ДОПОМОГИ НА ОПЛАТУ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

17 червня, під час прес-конференції заступника директора департаменту соціального захисту населення Юрія Півня йшлося про соціальний захист малозабезпечених сімей. За словами посадовця, задля посилення соціального захисту населення в умовах підвищення цін і тарифів на комунальні послуги, Урядом прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 83, відповідно до якої запроваджується новий вид допомоги на оплату комунальних послуг – компенсації додаткових витрат на оплату послуг газопостачання, централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води у зв'язку з підвищенням цін і тарифів на ці послуги.

Відповідно, вже з 1 липня громадяни зможуть отримувати вказані компенсаційні виплати.

«Право на отримання компенсації матимуть сім'ї, середньомісячний сукупний дохід яких за попередні шість місяців не перевищував величини прожиткового мінімуму для сім'ї, що визначається як сума прожиткових мінімумів для кожного члена сім'ї відповідно до його належності до основних соціальних і демографічних груп населення. До складу сім'ї входять особи, які зареєстровані у житловому приміщенні», - наголосив Юрій Півень.

Він також додав, що розрахунок компенсації здійснюється органами соціального захисту населення у десятиденний строк після надходження відповідної інформації.

Так, компенсація розраховується з місяця звернення за її наданням до завершення опалювального періоду 2014-2015 років. Якщо звернення за наданням компенсації надійшло впродовж трьох місяців з дня набрання чинності постанови, компенсація може бути призначена з травня 2014 року. Розмір призначеної компенсації щомісяця перераховується підприємствам, що надають комунальні послуги, і зараховується на особові рахунки заявника.

Також Юрій Півень зазначив, що компенсація надається на безповоротній основі, а її отримання не пов'язане зі зміною форми власності життя. Для одержання цієї компенсації сім'я має сплачувати свою частину платежу за комунальні послуги, в іншому випадку – надання компенсації припиняється.

Анатолій Круглашов,
завідувач кафедри політології та
державного управління, директор
Науково-дослідницького інституту
Європейської інтеграції та регіональних
досліджень Чернівецького національного
університету ім. Ю.Федьковича, доктор
політичних наук, професор

Діяльність регіональної влади у контексті реформаторських спроб в Україні (2005 – 2013 рр.) Частина 1

Кризові явища в розвитку державності України змушують дослідників уважніше придивлятися до того шляху, яким вже пройшла наша країна, шукаючи в минулому причини сучасних проблем і негараздів. Однією з їх складових є система державного управління та місцевого самоврядування України, які виявились недостатньо реформованими за увесь період незалежності. Хоча й здійснювались спроби її реформування, але вони були несистемними і нерідко зводились до часткових змін, які не зачіпали сутності централістичної системи управління, яка дісталась державі у спадок від СРСР.

В цій статті розглядаються спроби реформування управління територіями України у період із 2005 року по 2013 рік і в їх контексті аналізується діяльність регіональної влади Чернівецької області, основні проблеми, з якими вона зустрічалась та результати їх вирішення. При цьому автор статті намагався уникати суб'єктивних оцінок та утримувався від використання тих тверджень, які не підкріплені достатньо переконливими документальними джерелами або якісною науковою літературою.

Частина 1. Місцева влада в часи президентства Віктора Ющенко: від надій до розчарувань

З приходом до влади Президента В. Ющенко суспільні очікування були спрямовані також на реформування всієї системи державного управління, надання місцевому самоврядуванню більше повноважень та ресурсів для їх здійснення. Громадяни вимагали відкритості, прозорості та підзвітності ім

влади на всіх рівнях. Частково реагуючи на ці запити, влада намагалась зробити певні кроки назустріч суспільним очікуванням. Зокрема, йшлося про здійснення другого етапу політичної реформи, який розглядався у Верховній Раді, отримав позитивний висновок Конституційного суду та був готовий до остаточно-

го ухвалення закону, який мав би увести його в дію. Згідно цього законопроекту, передбачався суттєвий перегляд повноважень виконавчої влади на місцях на користь розширення компетенцій інститутів місцевого самоврядування.

Важливим елементом цієї реформи мало стати розформування районних

держадміністрацій і передання їх повноважень повністю відповідним районним радам та їх виконкомам. А також мало відбутись суттєве обмеження повноважень обласних державних адміністрацій, з їх перерозподілом на користь обласних Рад і відновлених в них виконавчих комітетів. Загалом, пропонується реформа мала суттєво зміцнити правове й фінансове становище місцевого самоврядування, значно обмежити роль і вплив органів виконавчої влади на місцях, як таких, що не обираються громадами та безпосередньо не підконтрольні громадянам, які проживають на певних територіях. В цьому контексті задум реформаторів був не лише відповідним нагальним завданням демократизації політичної системи України, встановленню більш ефективної моделі здійснення влади на місцях, але й цілком відповідним Хартії місцевого самоврядування, похідним із неї пропозиціям і рекомендаціям Ради Європи. Попри це і нова влада не поспішала з реалізацією другого етапу політичної реформи, який, насамкінець, так і залишився політичним проектом та законодавчої ініціативою без належних практичних наслідків. Чималу роль у зриві процесу реформування системи влади на місцях зіграла надія нових політичних лідерів на те, що збереження повноважень місцевих адміністрацій, з безпосередньою підпорядкованістю їх керівництва Президенту, допоможе зберегти його вплив

та країну навіть в умовах діяльності опозиційного до нього уряду та парламентської більшості. Ці кон'юнктурні, за своє суттю, міркування переважили як міжнародні зобов'язання держави, зокрема перед Радою Європи, так й численні вимоги громадськості та інститутів місцевого самоврядування щодо невідкладного здійснення реформи влади на місцях.

Тим часом, чимале значення для України та Чернівецької області мало прийняття нового Закону про вибори депутатів місцевих рад, на основі якого ці вибори відбулись у 2006 році. Вибори базувались на новій для країни електоральній формулі, яка призводила до того, що новий склад місцевих Рад, починаючи від міської та завершуючи обласними, формувався виключно політичними партіями, які висували кандидатів, створювали виборчі комісії і відтак перетворювались на єдиний канал формування депутатського корпусу місцевих рад. При цьому вибори в ці Ради відбувались виключно на пропорційній основі, що додатково розривало той зв'язок обраних депутатів і виборців на відповідних округах, який все ж таки забезпечує мажоритарна система виборів. Попри те, що Закон суттєво обмежував виборчі та й конституційні права (очевидно в частині пасивного виборчого права) громадян, був свого роду картельною змовою парламентських політичних партій, перш за все, в частині реалізації їх виборчого пра-

ва, він не зустрів протестів ані зі сторони партійних лідерів, ані з боку Президента чи то Конституційного суду¹. За результатами виборів у Чернівецькій області склад рад був суттєво змінений, фаворитом місцевих виборчих перегонів стала партія «Батьківщина», за нею йшла «Наша Україна». Також непоганого електорального результату домоглась Партія регіонів. Було сформовано новообраний склад керівництва Рад. У Чернівецькій обласній Раді на зміну головування в ній «нашоукраїнця» Олександра Івановича Грушка прийшов час знову на весь період її діяльності очолити цю раду Івану Орестовичу Шилепницькому, на той час – члену партії «Батьківщина».

Що стосується діяльності виконавчої влади в краї, то за доволі короткий період перебування на посаді голови ОДА з лютого 2005 р. по травень 2006 р. М.В. Ткач запам'ятався, з одного боку, своїм підкресленим демократизмом та особистою доступністю, але, з іншого, не відзначився якимись власними реформаторськими ініціативами. До того ж, його перебування на цій посаді припало на період низки політичних криз у Україні, викликаних затятою боротьбою за владу як у таборі «помаранчевих сил», насамперед, між прихильниками В.А. Ющенко та Ю.В. Тимошенко, так із боку опозиції, перш за все, Партії регіонів із «помаранчевими». Остання досить швидко оговталась від поразки

під час бурхливих протестних подій кінця 2004 – початку 2005 року та стала переходити у політичний наступ, що, після парламентських виборів 2006 року та вступу в дію політичної реформи 2004 року призвело до повернення у велику політику В.Ф. Януковича та партії, очолюваної ним.

Серед важливих реформаторських ініціатив Президента В.А. Ющенко, які стосуються системи державного управління в цілому та організації влади на місцях треба згадати про спробу проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні. Така реформа в державі на той час давно назріла, адже адміністративно-територіальний поділ та устрій України був сформований за радянських часів із метою забезпечення управління територією України з Москви. Відтак такий устрій менше за все відповідав потребам формування ефективної управлінської структури нової незалежної держави². Області та райони країни суттєво відрядились поміж собою як за розмірами, економічним та демографічним потенціалом, так і за іншими показниками, що перешкоджало ефективному використанню їх потенціалу, формування в них територіальних громад із максимальною економічною та фінансовою самодостатністю. На виправлення цих і низки інших недоліків існуючого адміністративно-територіального поділу України й була націлена ця реформа³. Але попри високий

рівень її необхідності, вона виявилась недостатньо розробленою ані концептуально, ані підготовленою фінансово та організаційно. Більше цього, коли в Чернівецькій області стало відомо про теоретичну можливість її приєднання до Івано-Франківської області, це викликало значне невдоволення та навіть обурення експертів й багатьох громадян. В цілому, не маючи належного аналітичного та організаційно-інформаційного супроводу, ця спроба важливої реформи закінчилась фіаско, поклавши водночас край і кар'єрі головного урядового відповідального за її проведення у ранзі віце-прем'єр-міністра - Романа Безсмертного.

Не маючи значного досвіду в апаратній роботі, М.В. Ткач поступово делегував ці повноваження своєму заступнику, а потім і першому заступнику Б.М. Баглю, який охоче виконував цю роль, вочевидь сподіваючись й на те, що в майбутньому саме він зможе посісти крісло голови ОДА. Утім, ці сподівання не справилися. Після суттєвих електоральних втрат «Нашої України» на парламентських виборах, головою обласної організації якої був М.В. Ткач, невдовзі відбулась його відставка, спершу з посади голови ОДА, а незабаром - 20 червня 2006 р. він добровільно залишив і посаду голови обласної організації «Наша Україна». Останнє рішення він публічно мотивував тим, що деякі люди в партії значною мірою «здали» ідеали

революції, заради яких виходили на майдани в Чернівцях та Києві. Він заявив при цьому, що вважає - на партію попереду чекає очищення від тих людей, які прийшли до її лав не заради ідеалів революції⁴.

Новим керівником ОДА 17 травня 2006 року був призначений Володимир Іванович Куліш⁵, який до цього обіймав різні відповідальні посади, зокрема Представника Президента України в АРК, довгий час працював у Чернівцях, починаючи з асистента Чернівецького державного університету, продовжуючи роботою секретарем Ленінського райкому ЛКСМУ, а в час незалежної України – заступником голови Чернівецького міськвиконкому (В. Павлюка), і радником голови ЧОДА (Г.Г. Філіпчука). Маючи доволі багатий і різноманітний управлінський та значний політичний досвід, а також добру обізнаність у місцевій ситуації й зв'язки у регіональних впливових колах, новий керівник краю намагався побудувати свою роботу на певних інноваційних засадах. Зокрема приділяючи увагу, як економіст, стимулюванню економічного розвитку регіону, розширенню його зарубіжних зв'язків і виокремивши певні соціальні пріоритети на кожен із рік своєї діяльності. Обравши собі ключовим гаслом діяльності «Буковина – лабораторія Європи регіонів», В.І. Куліш сприяв розвитку транскордонної співпраці області з її зарубіжними партнерами. Так, за період із 2007 по 2010 рр. на території області було реалізовано 29 проектів

на загальну суму 6,6 млн. євро⁶, що на той час становило вагомий додаток до бюджетних ресурсів краю.

Також помітні акценти в діяльності його команди були зроблені на розвиток або відновлення мережі лікувальних та освітніх закладів, чим особисто пишався В.І. Куліш. Також він намагався регулярно спілкуватись із журналістами, запровадивши щотижневу зустріч із ними під назвою «кава з губернатором», де журналісти мали змогу поставити запитання, що цікавлять їх та громадськість краю⁷ та відзначився тим, що надав публічно свій номер мобільного телефону громадськості, запросивши звертатись до нього особисто, в разі необхідності вирішення дійсно серйозних питань.

В цей період часу досить активно діяла Чернівецька обласна Рада, знову очолювана досвідченим управлінцем І.О. Шилепницьким. Попри все більш складні відносини між В.А. Ющенко та Ю.В. Тимошенко, керівники виконавчої та представницької влади в країні намагались засвідчити конструктивну співпрацю між обома інституціями, здебільшого демонстрували взаємну повагу та підтримку на публіці. Достатньо спокійними зовні залишались міжетнічні відносини хоча латентні тенденції показували поступовий зріст кількості етноінтолерантних людей в регіоні, що не може не викликати занепокоєння. Суттєвим навантаженням на міжетнічні взаємини в регіоні

стала форсована паспортизація Румунією громадян України, яку вона здійснювала формально не за етнічною ознакою – належністю до румунської нації, а за територіальною, що містило в собі певні загрози й ознаки зазіхання на територіальну цілісність України⁸. Разом із цим, навіть у Доповіді Уповноваженого ВРУ з прав людини було відзначено певні недоліки місцевої етнополітики, зокрема те, що у Чернівецькій області представники облдержадміністрації беруть активну участь у підготовці заходів національних товариств, часом бракує конструктивного діалогу влади в роботі з національними меншинами, у місцевій пресі не публікуються проекти нормативних документів, що стосуються національних меншин, заходів місцевої влади з даних питань тощо⁹.

С т а б і л і з у в а л и с ь міжконфесійні взаємини, важливі для внутрішньої політики в краї вже тому, що найменша в Україні за територією (1,3% від її площі) і чисельністю населення область посідає 8-е місце за кількістю, і друге (після Закарпатської) - за густотою релігійних організацій (2,1 громади на один населений пункт). На території 417-ти населених пунктів краю діяло 23 конфесії, течії напрямки, 1089 релігійних організацій, в тому числі 1052 релігійних громад, 135 з них – без реєстрації. Від 1991 року релігійна мережа зросла майже на 500 громад, тобто майже на 60 %. Побу-

довано 325 культових споруд, будується ще 101¹⁰. Проте необхідно брати до уваги, що і в Чернівецькій області певне обґрунтоване занепокоєння викликає стан міжконфесійних відносин, який значною мірою залежить від забезпечення прав віруючих на задоволення їх релігійних потреб, а також від взаємовідносин конфесійних та церковних громад (релігійної толерантності громад і віруючих). Головні ж причини виникнення небезпек міжконфесійних конфліктів полягають у позарелігійній площині, насамперед, у перенесенні до релігійної сфери політичних і національних суперечностей та у зіткненні економічних інтересів представників різних національних груп, що прикриваються релігійними гаслами¹¹.

Серйозним випробуванням на дієздатність місцевої влади стала повінь 2008 року, яка забрала людські життя, засвідчила негативні результати брутального винищення лісів в українських Карпатах, нехтування вимогами екологічної політики¹², в тому числі в Чернівецькій області, та принесла вагомий збиток багатьом громадянам та економіці краю, його транспортній інфраструктурі. Попри значні кошти, виділені урядом на ліквідацію її наслідків, не всі з них усунуті навіть до моменту написання цього тексту. Зокрема, не відновлено належного автомобільного сполучення з віддаленим гірським Путильським районом, що додатково ізолює його мешканців

від іншої території області та України в цілому. При цьому, не обійшлося без зловживань із використанням бюджетних коштів, які пізніше вилились у звинувачення та окремі кримінальні справи проти посадових осіб різного рівня місцевої влади.

Загалом же, соціально-економічна ситуація в регіоні залишалась далеко не найкращою. Область стійко посідала останні показники в країні за рівнем, наприклад, валового національного продукту на душу населення та й не могла похвалитись помітною позитивною динамікою залучення іноземних інвестицій у регіональну економіку¹³. Стабільно невисоким у державі залишалось місце області за показником рівня економічної конкурентоспроможності в цей період¹⁴.

Досить тривале перебування на посаді глави ЧОДА В.І. Куліша припало на період наростання суспільно-політичної напруги, загострення політичної боротьби у державі. Це і проведення позачергових виборів до Верховної Ради, зміна урядів, скандальне з'ясування відносин поміж колишніми союзниками у «помаранчевому таборі», маневри основних політичних сил довкола питань коаліційного будівництва, конституційної реформи тощо. Керівнику обласної адміністрації довелось також очолити обласну організацію «Народного Союзу Наша Україна», але питання партійного будівництва його цікавили, як і більшість його попередників, дуже

умовно. Разом із цим, сам цей партійний проект переживав усе глибшу кризу, викликаючи насамперед, усе більшою втратою підтримки серед виборців, які розчарувались як у цій політичній силі, так і діяльності її почесного голови – В.А. Ющенка.

За цей час Уряд звертався до питань реформування системи місцевого самоврядування. Так, наприклад, у 2006 році Постановою КМУ було затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 року. Прийняття цього документу стало важливим етапом удосконалення організаційно-правового забезпечення врегулювання регіонального розвитку¹⁵. За часів другого прем'єрства Ю.В. Тимошенко Уряд знову повернувся до питання оптимізації системи управління територіями та реформування місцевого самоврядування. Так, 27 липня 2009 року відбулось затвердження Постановою КМУ Концепції реформування місцевого самоврядування. Вона передбачала низку кроків на подальшу реалізацію європейських норм і стандартів державного управління та місцевого самоврядування. Але здійснення цих кроків вимагало подальшого законодавчого розвитку визначених у ній заходів та впровадження їх у практику державного управління діяльністю виконавчої влади. Проте цього знову не було зроблено. Логіка політичної боротьби у черговий раз відсунула нагальність проведення реформ як систе-

ми виконавчої влади на місцях, так і реформування місцевого самоврядування відповідно до рекомендацій Ради Європи та стратегічного курсу української держави на європейську інтеграцію. Звідси потрібно погодитись із висновком дослідниці В. Мамонової, що існуюча в Україні правова база державної регіональної політики включає законодавчі акти, які охоплюють не усі напрями та механізми її формування і реалізації, не узгоджені між собою, не складають систему нормативно-правових актів з питань регулювання даної сфери, що вимагає впорядкування, наукового мотивування та застосування системного підходу щодо вдосконалення правового забезпечення державної регіональної політики¹⁶.

Останній рік Президентства В.А. Ющенко був, головним чином, присвячений виборам нового Президента України, де головними кандидатами на цю посаду виявився не він, а В.Ф. Янукович та Ю.В. Тимошенко. З різних причин, він активно протидіяв обранню саме останньої. Відповідно, і в Чернівецькій області місцева політична та управлінська еліта мала визначатись, на боці чийої політичної команди вона перебуває, при цьому прагнучи зменшити майбутні ризики в разі програшу обраної команди.

Список використаних джерел:

1. Круглашов А., Колесников О. Інституційні рамки та політтехнологічні смисли місцевих виборів в Україні. – Політологічні та соціологічні студії. Тематичний випуск: Виборчі процеси в Україні та постсоціалістичних країнах. – Чернівці, Букрек, 2011. – т. X. – С. 152 – 154
2. Ткачук А., Ткачук Р., Ганущак Ю. З історії реформ адміністративно-територіального устрою України 1907 – 2009 роки. – К.: Лестра, 2009. – С. 81 – 90
3. Адміністративно-територіальна реформа: завдання, шляхи реалізації і критерії ефективності: Матеріали “круглого столу” / За ред. Варналія З.С. – К.: НІСД, 2005. – 73 с.
4. Ткач подав у відставку з посади партійного лідера. – Молодий Буковинець. - <http://molbuk.ua/8419-tkach-podav-u-vdstavku-z-posadi.html>
5. Указ Президента України № 408/2006 від 17.05.2006
6. Фреяк А.В. Тенденції розвитку транскордонного співробітництва в контексті євроінтеграційного курсу України (на прикладі Чернівецької області в складі Єврорегіону «Верхній Прут» Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Київ: Київський національний університету імені Тараса Шевченка, 2013. - Випуск 112. – Частина 2. – С. 331
7. Фісанов В., Нечипорук Л. Взаємодія Чернівецької обласної державної адміністрації і засобів масової інформації області // Влада та управління: Збірник наукових праць. – Чернівці: Букрек, 2010. – Випуск 1. – С. 91 - 92
8. Терес Н. Етнополітичний простір сучасної України: нові виклики та проблеми (2005 – 2010 рр.) // Етнічна історія народів Європи. - Випуск 34. – www.nbuv.gov.ua/ujrn/soc_gum./Eine/2011_34/34_15.pdf / - С. 98
9. Стан дотримання та захист прав національних меншин в Україні. Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – Київ, 2006. – С. 19
10. Лешан В. Особливості та тенденції релігійних процесів на Буковині // Релігія та соціум. – 2008. - № 2. – С. 121
11. Орлов М.М., Халеп В.В., Антонєць В.В. Необхідні і достатні умови виникнення міжетнічних конфліктів в Україні // Честь і закон. – 2012. - № 2 (41). – С. 28
12. Солодкий В. Запровадження норм сталого розвитку Буковини на основі принципів Карпатської Конвенції Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Біологія. - Випуск 24, 2008. - с. 35
13. Бутко М., Хомик О. Державна регіональна політика в умовах поглиблення просторової асиметрії // Економіка і управління національним господарством. – Вісник ТНЕУ. – 2012. - № 3. – С. 10 - 12
14. Стасюк О.М., Бевз І. А. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності регіонів України // Економіка і прогнозування. - 2012. - № 1 - С.84 - 85
15. Бурдяк В., Мороз І. Місцеве самоврядування в Україні: політико-правовий аналіз. – Влада та управління: Збірник наукових праць – Чернівці: Букрек, 2010, - Т.1. – С. 27
16. Мамонова В. Державна регіональна політика: проблеми формування правової бази. - [ww.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2010-1/doc/2/03.pdf](http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2010-1/doc/2/03.pdf). – с. 66

статистика, факти, події

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ОБЛАСТІ ОТРИМАЛИ ПОНАД 820 МЛН. ГРИВЕНЬ ДОТАЦІЙ З ДЕРЖБЮДЖЕТУ

Як інформує департамент фінансів обласної державної адміністрації, протягом січня-травня 2014 року місцеві бюджети області отримали 824,7 млн. гривень дотацій з державного бюджету, в тому числі 5,0 млн. гривень додаткової дотації вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів. Також бюджет області отримав державних субвенцій соціального значення в сумі 559,7 млн. гривень, що на 87,0 млн. гривень більше, ніж за аналогічний період минулого року.

За рахунок цих субвенцій повністю забезпечено потребу у виплаті допомог сім'ям з дітьми та дітям-сиротам в сумі 509,6 млн. гривень. Також 49,8 млн. гривень спрямовано на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату спожитих електроенергії, природного газу, твердого палива та пільговий проїзд. На придбання витратних матеріалів для закладів охорони здоров'я та лікарських засобів для інгаляційної анестезії область одержала 0,3 млн. гривень відповідно до передбачених асигнувань.

Валентина Підгірна,

*старший викладач кафедри
загальноекономічних дисциплін
Буковинського державного фінансово-
економічного університету, канд. економ.
наук*

Кластери як інструмент регіонального розвитку

Передовий зарубіжний досвід доводить, що кластерний підхід є необхідною і навіть безальтернативною умовою суттєвого підвищення конкурентоспроможності країн та їх регіонів. Поглиблення світових інтеграційних процесів та загострення територіальної конкуренції зумовлюють необхідність оновлення механізмів стимулювання розвитку регіонів України, зокрема з урахуванням кластерного підходу, який для практики вітчизняного державного управління є ще досить новим і малодослідженим.

Що стосується трактування категорії, то існує безліч думок, систематизувавши які можна сказати, що кластери – це сконцентровані за географічною ознакою групи взаємозалежних компаній, спеціалізованих постачальників, постачальників послуг, фірм у споріднених галузях, а також пов'язаних з їх діяльністю

організацій у певних галузях, що конкурують, але при цьому виконують спільну роботу

В Україні є всі передумови для розвитку інноваційних кластерів у високотехнологічних секторах на основі існуючих технопарків та індустріальних парків – біотехнологій, систем спеціального та подвійного призначення на базі наукового парку «Київська політехніка»; ядерних технологій на базі технополісу «П'ятихатки» у м. Харкові; електронної промисловості на базі індустріального парку у с. Розівка (Закарпаття), автомобілебудування на базі індустріального парку «Соломоново» (Закарпаття) тощо.

Проте, незважаючи на зростаючий інтерес до пошуку шляхів підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, кількість кластерів в Україні у регіональному розрізі збільшується повільно.

Так в Чернівецькій області перший українсько-румунський «Аграрний кластер» було створено у 2009 році. Мета створення об'єднання – вирощування плодово-ягідної продукції та розвитку садівництва, основним завданням якого стало налагодження взаємодії між підприємствами-виробниками, інспекторами з сертифікації, транспортерами та споживачами продукції. Діяльність кластеру спрямовано на: підвищення інноваційного рівня сільськогосподарської діяльності, поліпшення інвестиційного клімату для галузей, що входять до кластеру.

Керівництво кластеру розробило стратегію залучення нових членів до «ПАК». Вона полягала у представленні лідерам сільського господарства області переваг кластерного процесу з можливістю залучення до нього продукції через Аграрну біржу, вихід товарів на міжнародний ринок

та ін..

Але, знову ж таки, новостворене об'єднання зіштовхнулось з низкою перешкод у діяльності, а саме у діючих нормативно-правових документах що формують поле для проведення аграрної політики, не визначено правові основи для діяльності аграрних кластерів. Зокрема, і в Законі України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 р.», і в «Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 р.» згадки про аграрні кластери нема. Лише проектом Закону України «Про сільське господарство» визначено, що у сільському господарстві можуть утворюватися міжгосподарські організаційно-управлінські структури у вигляді самоврядних об'єднань кооперативного господарювання товариств, асоціацій, консорціумів. Водночас, підтримка розвитку кластерів, у т.ч. в аграрному секторі являється одним з пріоритетів регіональної економічної політики.

Інший тип кластеру – туристичний. Так, Подільсько-Буковинський туристичний кластер розташований на південному заході України, складається з двох історичних регіонів - Поділля та Буковини. Створення такого кластера базувалось на ідеї об'єднання різних об'єктів туристичної інфраструктури в один конгломерат. А також, по-перше, географічне розташування перерахованих міст, що знаходяться в межах 90 км одне від одного, що підсилює

інтерес і дає можливість туристу відвідати три міста протягом одного дня. По-друге, ці міста мають спільну рису - багатонаціональне населення та культуру. По-третє, у цьому регіоні зосереджені такі природні дива, як Дністровський каньйон, Подільські Товтри та Буковинські Карпати. Крім того, у Чернівцях, Хотині та Кам'янці розвинутим є фестивальний рух, що взаємно посилює позиціонування кожного з міста як туристичної дестинації.

На підтвердження, за ініціативи Асоціації деревообробників Буковини та за підтримки GIZ Ukraine у Чернівцях відбулося засідання робочої групи, на якому було обговорено реалії створення деревообробного кластеру у нашому регіоні. Адже підстава для формування вказаного кластеру є – це: наявність власної сировинної бази (деревина, мінеральні копалини), розвинена виробнича інфраструктура, кваліфіковані кадри, постійно зростаючі обсяги будівельних робіт та потреба в будматеріалах. Реалізація кластеру деревообробки можлива на територіях Путильського, Вижицького та Сторожинецького районів. У підсумку ж, створення кластеру сприятиме глибинній переробці деревини в регіоні, дозволить залучити нові інвестиції в галузь та підвищити конкурентоздатність місцевих виробників. Наразі команда проекту займеться вивченням кращих зарубіжних

і вітчизняних практик побудови кластерної економіки, у деревообробній галузі. А вже потім – втіленням конкретних заходів зі створення деревообробного кластеру в Чернівецькій області.

На перспективу в області доцільно спрямувати ініціативи та зусилля на формування таких мережевих структур як створення плодочового кластеру в Кельменецькому, Сокирянському, Хотинському регіонах; кластеру з вирощування і обробки цукрового буряку, інноваційного кластеру. Вцілому, кластерний підхід базується на широкому баченні процесів конкуренції і взаємодії між суб'єктами регіонального розвитку та їх об'єднаннями, передбачає вигідне поєднання потенціалів та їх взаємного доповнення. В результаті, він забезпечує формування регіональних конкурентних переваг у місцях локалізації суб'єктів кластерних об'єднань.

Таким чином, варто зазначити, що кластерний підхід посилює конкурентоздатність бізнесу, розташованого на території конкретного регіону, підтримує ефективний бізнес-клімат, який збільшує переваги задіяних компаній і забезпечує перехід до комплексного використання потенціалу окремого регіону і всієї держави. Зазначимо, що в майбутньому головну роль у забезпечення стійкої конкурентоздатності для більшості кластерів відіграватиме корпоративна стратегія - розвиток системи пов'язаних інститутів «громади-влади-бізнесу».

Неля Малько,

фінансовий менеджер проекту

Транскордонний проект як інструмент вирішення проблем громади

XXI вік - вік новітніх технологій. Техніка стрімко вривається в життя людини, полегшуючи їй працю, заповнюючи дозвілля. У той же час нові технології продукують появу нових і нових відходів, які мають тривалий час розкладу, отруюючи при цьому землю та воду. Ми споживаємо більше, ніж може відтворити Земля. Вчені підраховали, що з таким способом життя нам потрібно 3 планети.

Те, що ми переживаємо екологічну кризу, відомо ледь не кожному: ми скаржимося на погане повітря, неякісну воду, бруд на дорогах, погіршення здоров'я, неякісні продукти, вирубку лісів... Але якщо ми будемо тільки скаржитись і спостерігати за погіршенням ситуації, але нічого не робити, катастрофа на планеті неминуча. Фахівці вважають, що у нас є ще максимум 50 років, щоб запобігти незворотним екологічним змінам.

У живій природі все взаємопов'язане і взаємодоповнює. Жива природа не створює сміття. І тільки людина у процесі свого розвитку почала продукувати гори відходів. За даними екологів, кожен українець створює близько 250кг твердих побутових відходів на рік, а жителі великих міст – біля 400кг, причому з кожним роком ця кількість зростає.

Тому виникає нагальна проблема - привернути увагу людей до питання забруднення твердими побутовими відходами сіл і міст, в яких вони проживають, спробувати знайти конкретні шляхи вирішення цієї проблеми.

Одним із кроків на такому шляху став проект в рамках Програми сусідства Румунія – Україна – Молдова 2007-2013 MIS ETC код 1654 «Транскордонний інструмент управління відходами в сільській місцевості» за

підтримки Європейської Спільноти, у впровадженні якого Сторожинецька районна рада спільно з громадською організацією «Глибоччина» виступає партнерами Криулянської районної ради (Молдова).

Метою проекту є створення передумов для покращення співпраці в прикордонній зоні між Криулянським районом, містом Гірлау та Сторожинецьким районом в розвитку та модернізації системи процесу збору та утилізації відходів, що позитивно вплине на навколишнє середовище в прикордонній зоні Республіка Молдова - Україна - Румунія.

Проект має такі цілі, як покращення менеджменту в області управління відходами у сільській місцевості у Криулянському районі, місті Гірлау та Сторожинецькому районі та поширення його на ближні сільські місцевості; створен-

ня інструменту управління відходами у вказаних регіонах; розробка стратегії управління відходами у партнерів проекту; покращення транскордонної співпраці у сенсibilізації і екологічній освіті жителів прикордонних областей.

На сьогоднішній день в Україні дуже гостро стоїть питання не просто збору та утилізації, а переробки твердих побутових відходів, яка поки що є дуже низькою. Переважна маса відходів складається на сміттєзвалищах, стихійних або спеціально організованих у вигляді «сміттєвих полігонів». Проте це найменш ефективний спосіб боротьби з відходами, оскільки сміттєві звалища, які займають величезні території часто родючих земель і характеризуються високою концентрацією вуглецевих матеріалів (папір, поліетилен, пластик, дерево, гума), постійно займаються, забруднюючи навколишнє середовище газами. Крім того, сміттєві звалища – потенційні джерела забруднення як поверхневих, так і підземних вод. Зарубіжний досвід показує, що раціональна організація переробки твердих побутових відходів дає можливість використовувати до 90% продуктів утилізації.

Один з основних шляхів вирішення проблеми поводження з твердими побутовими відходами в сільській місцевості — стимулювати використання вторинних ресурсів завдяки впровадженню системи певних пільг та підвищення тарифів на збирання, сортування, транспорту-

вання, та утилізацію відходів, сприяти роздільному збору, сортуванню та переробці відходів.

З метою вдосконалення технологічних схем поводження з твердими побутовими відходами в сільських населених пунктах необхідно:

- сформувані і реалізувані програму поводження з відходами на рівні районних і сільських рад шляхом створення відповідних організаційних, нормативно-правових, економічних та інформаційних передумов;

- розробити бізнес-плани для обґрунтування системи стимулювання і необхідної підтримки малого бізнесу в сфері поводження з відходами;
- організувати більш дієвий контроль за дотриманням положень закону «Про відходи», зокрема не допускати створення стихійних звалищ в межах сільських населених пунктів, лісових насаджень тощо.

Для вирішення цього питання, хоча б частково, на території Сторожинецького району в ході реалізації проекту передбачається побудувати в м. Сторожинець екосміттєзвалище, закупити прес для пресування відходів, сміттєвоз, а також 1500 баків для здійснення роздільного збору твердих побутових відходів у селах району: Годилів, Великий Кучурів, Заволока, Михальча, Кам'яна, Глибочок, Снячів, Буденець, Чудей, Їжівці, Ропча, Нижні Петрівці, Верхні Петрівці та смт. Красноільськ.

Для ефективної

організації вказаних робіт передбачається здійснити навчальні поїздки до партнерів проекту в Румунію та Молдову для запозичення та обміну досвідом щодо роздільного збору та утилізації твердих побутових відходів, а також розробити стратегію поводження з твердими побутовими відходами у Сторожинецькому районі.

Розуміючи, що реалізація поставлених цілей можлива тільки при належному рівні усвідомлення жителями району своєї особистої відповідальності за забруднення сіл та селищ, проект передбачає також проведення і просвітницьких заходів, у т.ч. друк буклетів з інформацією про технології, дружні до довкілля та шкоду, яку завдає довкіллю та здоров'ю людей бездумне поводження з відходами. На жаль, багато хто вважає, що на питання екології можуть впливати тільки політики, екологи або бізнесмени-виробники. Але давайте спробуємо розібратися, чому на вищеназвані посади не слід повністю покладатися. Політикам дуже часто немає діла до таких «дрібниць». Екологи з сумом усвідомлюють, в якому стані знаходиться планета, і, будемо чесні - у них немає достатньо можливостей, щоб вплинути на що-небудь. А виробники і не поворухнуться, поки не побачать вигоду або споживач наполегливо не зажадає від них змін.

Єдині, хто здатні щонебудь змінити - це ми самі. В одній із документальних передач про легендарного

дослідника морських глибин Жака Кусто звучала дивовижна пісня зі словами: «Що може один? Любити. Що може один? Сад посадити. Що може один? Світ змінити». Безумовно, одній людині дуже складно змінити світ, але, якщо бути прикладом і розповідати оточуючим про екологічні проблеми та про те, що можна і варто змінити, щоб не перетворити нашу прекрасну планету Земля на суцільне сміттєзвалище, то незабаром приєднаються і інші. В проекті ми пробуємо об'єднати зусилля різних регіонів трьох країн – Румунії, України та Молдови, щоб спільними зусиллями покращити екологічну ситуацію наших територій на краще.

статистика, факти, події

НА БУКОВИНІ СТАРТУВАВ ПІЛОТНИЙ ПРОЕКТ З ДОПОМОГИ ВИМУШЕНИМ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ

Управлінням Державної міграційної служби України в Чернівецькій області спільно з державним підприємством «Документ» започатковано пілотний проект, спрямований на вирішення проблем громадян, які прибули на Буковину з АР Крим та м. Севастополь, Донецької та Луганської областей.

Задля забезпечення дотримання прав людини у центрах обслуговування громадян «Паспортний сервіс» відкрито спеціалізоване місце допомоги вимушеним переселенцям, де громадяни зможуть отримати не лише всебічну правову допомогу з міграційних питань, а й оформити паспорт громадянина України після досягнення 16-річного віку, відновити його, у разі втрати, вклеїти фотографію у зв'язку з досягненням 25 та 45 річного віку та у випадку зміни прізвища – отримати новий паспорт, – йдеться у повідомленні відомства.

Перелік осіб, які звільняються від сплати державного мита за такі дії, розміщено у місці допомоги вимушеним переселенцям.

У Чернівцях мешканці АР Крим та м. Севастополь, Донецької та Луганської областей можуть отримати допомогу за адресою: вул. Руська, 31 «Паспортний сервіс» ДП «Документ». За наявності необхідних документів та відповідних підстав, відповідна категорія громадян також зможе зареєструвати місця проживання або перебування або ж знятися з реєстрації.

За більш детальною інформацією можна звертатись за телефонами: (0372) 59-17-03 або (0372)55-59-63.

Сергій Федуняк,

доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних відносин ЧНУ

Кінець ілюзорній позаблоковості: зовнішньополітична орієнтація України у контексті Російської агресії

Анексія Криму і ведення неоголошеної війни з боку Росії ознаменували собою фактичне руйнування системи міжнародних відносин, що виникла після закінчення холодної війни. Основною особливістю старої системи була саме її незавершеність, що давало окремим суб'єктам досить широкі можливості для зовнішньополітичного та безпекового маневру. Цим, зокрема, сповна скористалася Україна, намагаючись отримати максимальний обсяг вигод від одночасної орієнтації на основні центри сили. На практиці ж, виявилось, що основні дивіденди отримали фінансово-промислові групи, а держава і суспільство загалом так і не створили надійних механізмів захисту національних інтересів, і це доводиться робити зараз, в умовах зовнішньої агресії.

Прагнення до максимальних політико-економічних

надбань сприяло тому, що багатовекторність увійшла до політичної практики ще на початку 90-х років. Вона відображала, перш за все, нестабільний і мінливий характер міжнародної системи після завершення холодної війни, що дозволяло, на думку українських політиків, уникати нового блокового протистояння з його односпрямованою орієнтацією та будувати відносини по «всіх азимутах». З іншого боку, багатовекторність, що затягнулася, свідчила про прогресуюче ослаблення української держави, що вимагало наявності значної кількості партнерів, здатних надати підтримку та допомогу.

Одним із проявів багатовекторності стала політика позаблоковості. Незважаючи на неодноразову зміну риторики, Україна так формально і не увійшла до жодної структури безпеки,

що б потребувало радикального вибору між стратегічними партнерами. У 2010 році політика позаблоковості отримала нове дихання у вигляді проголошеної адміністрацією В.Януковича зовнішньої політики так званого «національного прагматизму», в основу якої було покладено підпорядкування зовнішньої сфери інтересам національної модернізації. Послання Президента України від 2011 року розглядає позаблоковість як послідовну позицію захисту національних інтересів без участі у військових союзах, при цьому захист національної безпеки здійснюється насамперед власними силами. Уникнення участі у військово-політичних союзах також було зафіксовано у статті 11 «Основ внутрішньої і зовнішньої політики України».

З самого початку було очевидно, що основним чинником успішного здійснення

багатовекторної зовнішньої та безпекової політики виступала зовнішня легітимація цього статусу. Україна як слабкий учасник міжнародних відносин (де факто об'єкт, а не суб'єкт) була не в змозі відстояти свою позицію самостійно і потребувала згоди провідних держав та інститутів. Лише консенсус США, Європи та Росії з даного питання міг би гарантувати Україні реальну позаблоковість, проте його поява виглядала малореалістичною. Незважаючи на риторику російського керівництва стосовно неприйнятності членства України в НАТО і водночас терпимість щодо участі в ЄС, Москва не бажала допустити виходу нашої держави з її сфери впливу. Про це засвідчила антиєвропейська істерія в Росії в напередодні Вільнюського саміту «Східного партнерства» наприкінці листопада 2013 року і в наступні місяці.

Події весни-літа 2014 року остаточно продемонстрували повну безперспективність і неадекватність позаблоковості безпековій ситуації, що складається навколо України. Російська агресія, що проявилася в окупації Автономної Республіки Крим та надсилці загонів терористів у східні регіони країни показали, що внутрішніх ресурсів для надійного захисту національної безпеки виявилось замало. Збройні Сили та спеціальні служби України впродовж кількох років свідомо розвалювалися. Наслідком цього стала повна неготовність до відсічі

зовнішньої агресії. Ситуація ускладнюється неадекватністю підтримки з боку західних партнерів, що немалою мірою обумовлюється як фактичною нездатністю ЗСУ адекватно освоїти допомогу, так і зниженням рівня співпраці впродовж кількох останніх років на основі політики позаблоковості.

Зараз поки що зарано говорити про якісь нові підходи в українській еліті стосовно зовнішніх орієнтацій. Громадська думка все більше схиляється до повноправного членства в європейських та євроатлантичних інститутах. Зокрема, за даними опитувань, здійснених авторитетними соціологічними службами, вперше членство в ЄС підтримує трохи більше половини респондентів, а від 30-ти до 40 відсотків виступають за повноправну участь у Північноатлантичному Альянсі.

Перегляд концептуальних підходів стосовно зовнішньої та безпекової політики закладає підписана Угода про асоціацію з ЄС, що фактично означає остаточну перемогу західного вектора. Водночас, у безпековій сфері спостерігаються спроби сформувати консенсус провідних акторів стосовно статусу України. Особливу активність тут проявляє Росія, яка шляхом військової агресії намагається перетворити нашу державу на буферну зону та переконати західні держави визнати цей статус. На жаль, частина держав-членів ЄС і НАТО готові з певними

варіаціями прийняти російські плани.

За цих обставин українське керівництво повинно вистояти і здійснити ряд важливих кроків. По-перше, термінового перегляду потребують засадничі документи, зокрема, «Основи внутрішньої та зовнішньої політики України», «Воєнна доктрина України» і «Стратегія національної безпеки». У них із урахуванням укладення угоди з ЄС потрібно чітко закріпити європейський і євроатлантичний вектор зовнішньої і безпекової політики. По-друге, необхідно почати створювати сучасний сектор безпеки, що включає Збройні Сили, спеціальні служби та правоохоронні структури, як складової частини співтовариства безпеки Євроатлантичного простору. По-третє, певний консенсус з російським керівництвом стосовно України все ж потрібен, але на наших, а не російських умовах. Для цього українська політична еліта повинна допомогти своїм західним колегам сформулювати консолідовану позицію, яка б максимально враховувала інтереси нашої держави як частини західного безпекового простору та ширше – західної цивілізації у майбутньому. Це неможливо без своєрідної революції в умах західного істеблішменту, наслідком якої стане стійка впевненість у потребності України для майбутнього всього західного світу. Цей процес уже розпочався, але попереду нас очікує серйозна і копітка робота.

Таким чином, ілюзії

позаблоковості для України завершилися і тепер потрібно стати частиною європейських та євроатлантичних інститутів, що здатні реально забезпечити безпеку країни в умовах тривалої зовнішньої агресії та глибокої внутрішньої суспільної трансформації.

статистика, факти, події

З ПОЧАТКУ 2014 РОКУ ПРАЦЕВЛАШТОВАНІ МАЙЖЕ 5 ТИС. БЕЗРОБІТНИХ БУКОВИНЦІВ

Як повідомляє Чернівецький обласний центр зайнятості, станом на 1 червня 2014 року на обліку відомства перебували 9 тис. 794 безробітні буковинці.

Упродовж січня-травня цього року соціальними послугами обласної служби зайнятості скористалися 16 тис. 391 особа, у тому числі й громадяни, які прибули з південно-східних областей України: 19 осіб з АР Крим, 5 з Донецької області, 2 з Луганської.

За направленням обласної служби зайнятості з початку цього року працевлаштовано 4 тис. 831 особа, з яких 3 тис. 322 – безробітні. З метою створення нових робочих місць та самозайнятості, 79 безробітних, які виявили бажання започаткувати власну справу, отримали одноразово виплату допомоги з безробіття для організації

підприємницької діяльності. Також за звітний період 108 безробітних краян працевлаштовані службою зайнятості на нові робочі місця з компенсацією роботодавцям єдиного соціального внеску.

За сприяння центрів зайнятості пройшли професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації 2 тис. 174 безробітні. До громадських та інших робіт тимчасового характеру службою зайнятості залучено 1 тис. 388 буковинців. Станом на 1 червня цього року на одну вакансію в області претендувало 15 безробітних, які шукали роботу. Також упродовж травня 7 тис. 608 зареєстрованих у службі зайнятості краян отримували допомогу з безробіття, середній розмір якої по області становив 993,5 гривень.

Антоніна Тарасова,

член Національної спілки журналістів України і Польської спілки журналістів медіа на Сході, відповідальний секретар обласної громадсько-політичної газети «Буковина», головний редактор «Gazety Polskiej Bukowiny»

«Буковинські зустрічі» як приклад євроінтеграції

18-22 червня у польському місті Ястров'є стартував ювілейний XXV Міжнародний фольклорний фестиваль «Буковинські зустрічі», який у липні продовжуватиметься у Кишиневі і Чернівцях, а в серпні – у румунському містечку Кимполунг-Молдовенеск, угорському – Боньхаді та словацькому – Турчаньські Теплиці.

Далеко не кожен фестиваль може похвалитися тим, що збирає не лише артистів і музикантів, а й науковців. Певне тому, що ініціатором і організатором «Буковинських зустрічей» був корінний буковинець, професор-філолог Казимеж Фелешко. Фестиваль цей повертає до буковинських традицій толерантності і добросусідства і вже 25 років декларує особливу ментальність мешканців цього регіону. Вона може бути прикладом для євроспільноти, яка тільки формується.

На цьогорічну наукову конференцію «Інші серед своїх» приїхали 59 науковців з Польщі, України, Румунії, Угорщини, Словаччини, Молдови і Німеччини. Йшлося про феномен фольклорного фестивалю, як мультикультурного і транскордонного явища. Адже

до Ястров'я приїжджають не лише польські художні колективи, а й українські, румунські, угорські, словацькі, й умовою участі є походження їх учасників. В усіх цих країнах живуть колишні вихідці з Буковини, і їх нащадки ідентифікують себе як представники особливої

спільноти – «буковинчиків». У місцях свого проживання вони з «інших» ставали «своїми», тобто асимілювалися, і на стику цих процесів виникали різні проблеми, про які, власне, й говорили вчені у Центрі культури в Ястров'ю, де відбувалася ця Міжнародні наукова конференція.

Організатором, чи як нині модно казати, модератором наукового зібрання є Гелена Красовська, яка походить з Панки Сторожинецького району. Наша землячка та її колега із Інституту соціології Зеленогурського університету Магдалена Покшинська запропонували для обговорення свою тему наукових досліджень: «Пізнати іншого. «Буковинські зустрічі» в контексті суспільної інтеграції в Європі». Коло проблематики їхнього реферату задало тон виступам усіх вчених. Йшлося про відмінність цього фестивалю від інших подібних заходів, яких нині відбувається чимало і в Польщі, і поза її межами, бо теоретична інтеграція самодіяльних артистів, які належать до національних меншин, на «Буковинських зустрічах» переходить в іншу площину. Буковинці, які свого часу змушені були покинути батьківщину, живуть нині у різних країнах Європи, працюють, виховують дітей і онуків, і з молоком матері передають

їм сум за буками. Скажімо, вже третє чи навіть четверте покоління буковинських поляків у Боснії і Герцоговині знають рідну мову лише на рівні молитви, колискової, народної пісні, строю і кухні, які успадкували від бабці-прабабці. На цьому ґрунті Павліна Вішневич з Варшавського університету досліджує етнічне походження і досвід «іншості» буковинців у цих краях.

А Гаріета Сабол з Румунії розповіла про те, як румунські діти польського походження у Сучавському повіті вивчають румунську і німецьку. Спілкуючись кількома мовами, вони грайливо римують:

*„Trinken will ich, n-am parale,
I-ar Hunger ma' tragen vale
Tanzen will ich hop, hop, hop
Keine Schuhe, n-am deloc
Oh, mein Herz de putregai
Hab kein messer sa te tai“*

Отець православної церкви св.Іллі у Дарманештах коло Сучави Міхай Кобзюк

розповів, що в його селі викладають українську мову не лише в школі, а й навчають дітей катехизи українською, а завершив свій виступ виконанням «Ave Maria» Баха румунською й українською.

Організатор і директор фестивалю, очільник регіонального центру культури «Фабрика емоцій у Пілі» Збігнев Ковальський і професор Варшавського університету Адам Галковський зворушливо розповідали про свого товариша і творчого побратима Казимежа Фелешка – польського патріота карпатської Буковини, який в рамках репатріації після Другої світової війни потрапив до Польщі. Вчений-філолог досліджував вплив польської мови на південно-слов'янські, співпрацював з буковинськими українцями, румунами і німцями. Як правдивий буковинець він володів цими мовами, і врешті дійшов висновку, що потрібен культурологічний захід, який би показав світові, що таке Європа в мініатюрі. Перший Міжнародний фольклорний фестиваль «Bukowińskiespotkania» відбувся задовго до того, як було створено Європейський Союз, продемонстрував можливість толерантного співжиття людей різних національностей, пізнаючи

один одного, взаємозбагачуючи культури і сприймаючи «іншого» не як чужого, а як свого. Ці постулати пізніше ЄС задекларував на своїх скрижальях, коли всі держави Європи зрозуміли, що не можуть існувати відокремлено одна від одної, і що лише спільними зусиллями вони зможуть досягти значних висот.

Науковці Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Маріян Скаб, Наталія Колесник, Сергій Гакман, Ярослав Редьква, Марина Федорюк характеризували духовні максими буковинців на українсько-молдовсько-румунському прикордонні з позиції «свій – чужий». Та найбільше зацікавив присутніх виступ керівника Театру народних традицій «Чернівчанка», завідувачки відділу регіонального розвитку Чернівецької обласної ради Тетяни Татарчук. Вона довела присутнім, що «Буковинські зустрічі» є ключовим чинником формування мережі подієвого туризму на Буковині. Адже за чверть віку цей фестиваль не лише презентував різні національні колективи, а й став моделлю європейської культурної імпрези, сприяючи виникненню нових заходів. Під час «Буковинських зустрічей» у Чернівцях, приміром, відбувалися

паралельні фестивалі вуличних оркестрів і «Розмаїття квіткового саду», бал буковинських господарів і свято буковинської сорочки, театралізовані вистави «Ніч на Івана Купала» і «Буковинське весілля», презентації національних кухонь і містечка майстрів на площі Турецької

Ностальгійно-іронічний погляд цього письменника на колишні Чернівці своєрідно пояснює феномен Буковини і буковинців.

І ніби продовженням цієї думки став виступ «Чернівчанки» у Пілі. На вулицях цього приємного польського міста наші «успішні

криниці. Словом, фестиваль став великим міжнародним проектом і багато зробив для популяризації бренду Буковини.

Родзинками наукової конференції стали доповіді науковців музею Буковини у Сучаві Георге Остафі та доктора Оттфріда Коціана з «Буковина-інституту» в Аугсбургу (Німеччина). Г.Остафі розповідав про явище «пізнай іншого» через студентські організації в Чернівецькому університеті в австрійський та румунський час. А О.Коціан присвятив свій виступ 100-річчю з дня народження Грегора фон Реццорі через призму його магребінських історій.

пані» вдало показали старі Чернівці, дефілюючи у таких строях, в яких прогулювались Панською вулицею їхні бабці і прабабці... Це відбувалося уже в програмі закриття фестивалю.

А розпочалися «Буковинські зустрічі» урочистою ходою в Ястров'ю. Учасники 24-х художніх колективів у національних костюмах пройшли центральними вулицями міста аж до літнього амфітеатру, де відбулося урочисте відкриття фестивалю. Гостей і місцевих прихильників буковинської культури вітали бургомістр Ястров'я Пьотр Войтюк, президент міста Піли Пьотр Гловський, директор

інституту славістики ПАН Анна Зелінська і директор фестивалю Збігнев Ковальський.

Право відкрити ХХУ ювілейний Міжнародний фестиваль «Буковинські зустрічі» отримали трембітарі з Путильського аматорського оркестру народних інструментів «Карпатська тайстра». А заслужений для польської культури ансамбль чадецьких гуралів «Вянечек» з Нижніх Петрівців Сторожинецького району і чернівецький народний вокально-інструментальний гурт «Джерело» виступали щодня на різних майданчиках фестивалю.

Під час фольклорного свята «Буковинська корчма» наші самодіяльні артисти пропонували ястров'янам скуштувати кулінарні витвори буковинців – український борщ, мамалигу з бринзою і шкварками, гусянку і, звичайно, безпрограшні бутерброди – сало з чорним хлібом і часником.

Звісно, учасники з інших регіонів теж намагалися буд-що здивувати гостей. Наші

сусіди з Сучави, приміром, пригощали мамалигою з суніцями у сметані, аматори з Боньхада – «червоним золотом» – гострою ковбасою з червоною паприкою та оригінальною угорською випічкою з корицею, а словацькі буковинці – пишними шарлоткою та пончиками. Господарі свята – поляки з усіх регіонів краю – дивували різного роду сирниками - своєрідними пирогами, завиванцями і струдлями із сиром.

«Буковинська корчма» в Ястров'ю – то був і обід, і підвечірок, і вечір на тлі національних мелодій, запальних танців і пісень, словом, така собі своєрідна форма інтеграції – спільна незабутня забава.

Чи не найбільше слухачів, які смакували буковинськими лакітками, зібралися навколо тріо «Лаутари Буковини». Саксофоніст Євген Думініка й акордеоніст Костянтин Кришмару віртуозно виконували молдовські мелодії, а соліст Вадим Балашов зривав постійні

оплески і «бравва».

Загалом і серед артистів, і серед науковці постійно чути було різні мови. Це не заважало буковинцям розуміти одне одного, а коли йшлося про складніші теми непомітно поруч виникав Георгі Остафі з Сучави чи чернівчанин Сергій Гакман, які перекладали румунам з польської німецькою мовою, чи навпаки. І то було підтвердженням того, що життєве кредо, дух Казимежа Фелешка живуть і житимуть. Завершився фестиваль великим галла-концертом у Пілі та святом «Pilskanoc Świętojańska» - аналогом нашого Івана Купала, апогеєм якого стало вогняне шоу.

Наталія Стрельчук,

доцент кафедри політології та державного управління ЧНУ імені Юр.Федьковича

Соціальний капітал як ресурс демократизації українського суспільства

Прогресивний розвиток і демократичність суспільства сучасні дослідники досить часто пов'язують із таким поняттям як «соціальний капітал». Використання поняття «соціальний капітал» у суспільних науках, на думку Ф. Фукуями, це застосування економічної метафори для позначення досить складного соціального явища. Соціальний капітал – це не новий феномен, адже соціальні зв'язки і мережі властиві для будь-якого суспільства, як самого примітивного, так і самого сучасного.

Особливої популярності теорія соціального капіталу набула в останній чверті ХХ століття і найбільш відомими її дослідниками вважають П. Бурдьє, Дж. Коулмена, Р. Патнема, Ф. Фукуяму на ін.

У публічній лекції, прочитаній в Києві восени 2006 р., Ф.Фукуяма зазначив, що соціальний капітал — це

норми, неформальні норми або цінності, які роблять можливими колективні дії у групах людей. Це може бути як мала група, що складається із двох друзів, які, наприклад, допомагають один одному переїхати на іншу квартиру, або велика група, скажімо, корпорація, або у деяких випадках суспільство в цілому. Проблема соціального капіталу та його продукту – суспільної довіри, як зазначає Ф. Фукуяма, є особливо важливою для посткомуністичних держав, так як порівняльні дослідження рівня соціального капіталу свідчать про значний розрив між ними та іншими країнами Європи¹⁰.

Щодо інших дослідників, то Р. Патнем вважає, що соціальний капітал аналогічно до понять фізичного і людського капіталу – засобів і умінь, які підвищують індивідуальну продуктивність, стосується рис соціальної організації, як от мережі, норми і соціальне

довір'я, що полегшують координацію і співпрацю задля взаємної вигоди⁴. Він зазначає, що з точки зору політичної стабільності, ефективності урядів і навіть економічного прогресу соціальний капітал може виявитися важливішим чинником, ніж економічні або людські ресурси. Норми і мережі громадської активності серйозно впливають на роботу чинного уряду. Науковець майже двадцять років вивчав локальні органи влади у різних регіонах Італії прийшов до висновку, що всі ці регіональні уряди на папері виглядали ідентичними, але їхні рівні ефективності драматично різнилися. Систематичне дослідження показало, що якість управління визначалася давніми традиціями громадської активності (або її відсутністю). Виборча аудиторія, коло читачів газет, членство в хорових товариствах і футбольних клубах – та-

кими були критерії успішного регіону. Фактично, історичний аналіз наводив на думку, що передумовою для цього були мережі організованої взаємності та громадської солідарності, далекі від епіфеномену соціоекономічної модернізації⁶.

Дж.Коулмен, в свою чергу, трактує соціальний капітал як це потенціал взаємної довіри і взаємодопомоги, що формується в міжособистісних відносинах: зобов'язання та очікування, інформаційні канали і соціальні норми³.

Серед зарубіжних дослідників соціального капіталу також відзначимо Ф. Адама, Д.Подменіка, Р.Роуз, М. Ховарда, І.Партса. Зокрема, І. Партс узагальнив індикатори для аналізу явища «соціального капіталу» і пропонує враховувати наступні: приналежність до формальних організацій та неформальну комунікацію; соціальну (міжособистісну) та інституційну довіру; соціальні норми, що включають ставлення до моралі та неправових практик і сприйняття громадянства; відчуття спільності; політичну участь як загальний інтерес до політики та участь у політичних діях.

Аналізу соціального капіталу в Україні та проблемам його вимірювання присвятили свої дослідження З. Галушка, А. Колодій, Ю. Саєнко, Ю. Середа, М. Сакада, В. Тарасенко, Г. Чепурко, А. Чемерис та ін.

В основі соціального капіталу не лежать управлінські механізми, навпаки, він слугує «двигуном»

для розвитку суспільства, і найчастіше — непередбачуваного. Соціальний капітал, як зазначив у інтерв'ю часопису «Дзеркало тижня» український соціолог Ю.Саєнко, може «запускатися» акціями протесту, але він є об'єднаною діяльністю людей впродовж всього періоду вирішення певних проблем. Яскравим прикладом реалізації соціального капіталу в українському суспільстві став Майдан². Саме «нестачу» соціального капіталу в Україні дослідники пов'язують із різними проблемами нашого суспільства: від занепаду демократії до росту нерівності та соціального виключення⁷.

Метою даної публікації є аналіз динаміки соціального капіталу в Україні у контексті процесів демократизації країн Східної Європи. Для аналізу обрано такі індикатори, як участь у громадських організаціях і неформальних мережах, рівень соціальної і інституційної довіри. При аналізі соціального капіталу використано дані таких досліджень як «Європейські цінності», «Світові цінності», «Європейське соціальне дослідження», «Нації в транзиті», дані національних досліджень і статистичних бюро країн ЦСПСЄ, моніторингові соціологічні дослідження Інституту соціології НАН України та дослідження науковців Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та ін.

Дослідження, які присвячені порівнянню

процесів демократизації посткомуністичних країн Європи показують, що в цілому для всіх країн регіону характерна слабкість громадянського суспільства і низька участь громадян у громадських організаціях. Щодо України, то показники розвитку громадянського суспільства впродовж періоду незалежності значно покращилися і є вищими серед країн СНД, але вони є суттєво нищими від показників країн Балтії та країн Вишеградської групи. Результати дослідження «Нації в транзиті» («Nations in Transit»), які щороку оприлюднює міжнародна неурядова організація Freedom House, оцінка розвитку громадянського суспільства в Україні значно поліпшилася: від 4,75 бала у 1998 р. до 3 балів у 2005 р. та 2,75 бала у 2006—2013 рр. Саме за розвитком громадянського суспільства Україна продемонструвала отримала найкращу оцінку відносно інших показників. Для визначення вказаного рейтингу розвитку громадянського суспільства експерти беруть до уваги кількісне зростання неурядових організацій (НУО), їхню організаційну спроможність та фінансову стабільність, правове та політичне оточення, в якому вони функціонують, розвиток незалежних професійних спілок, рівень участі груп захисту інтересів у політичному процесі. За цим показником із пострадянських республік ми поступаємося тільки країнам Балтії (Латвія – 1,75, Литва – 1,75, Естонія – 1,75). Рейтинг розвитку грома-

дянського суспільства у 2013 р. в Азербайджану складає — 6,25 балів, у Білорусії — 6,5, у Вірменії — 3,75, у Грузії — 3,75, у Казахстані — 6,25, у Киргизстані — 4,75, у Молдові — 3,25, у Російській Федерації — 5,5, у Таджикистані — 6,25, у Туркменістані і в Узбекистані — 7 балів. Щодо постсоціалістичних країн то серед лідерів тут Польща — 1,5 бала, Чехія, Словаччина і Угорщина — 1,75, Болгарія, Хорватія і Румунія — мають по 2,5 бали. Найгірша ситуація у Косово — 4 бали, Македонії — 3, 25 і в Боснії — 3,5 балів¹².

За іншими напрямками дослідження «Нації в транзиті», рейтинги України у 2013 р. виглядають менш успішними: «Рейтинг демократичного розвитку» (тобто середній загальний показник, інтегрований на основі інших) становив 4,61 бала, «Національне демократичне управління» — 5,75 бала, «Виборчий процес» — 4 бала, «Незалежні медіа» — 4 бала, «Місцеве демократичне управління» — 5,5 бала, «Судова система та незалежність суддів» — 6 бала, «Корупція» — 6 бала¹².

У новій доповіді Міжнародного Альянсу, який займається зміцненням громадянського у всьому світі CIVICUS представлено Індекс сприятливого середовища для розвитку громадянського суспільства у 109 країнах світу. П'ять перших позицій посіли Нова Зеландія, Канада, Австралія, Данія, Норвегія, а найгірша ситуація у Конго, Узбекистані, Ірані,

Бурунді і Гамбії. Наша країна зайняла 46 місце, найвище серед країн СНД і також обігнала більшість балканських країн (Чорногорія посіла 49 місце, Македонія — 50, Албанія — 52, Сербія — 54, Боснія і Герцеговина — 58). З наших найближчих сусідів Білорусь зайняла 93 місце, Росія — 75, а Молдова — 61, Грузія — 66¹¹.

Як відомо, з 1 січня 2013 р. в Україні набрав чинності Закон «Про громадські об'єднання», який спростив процедуру реєстрації та повідомлення про утворення громадських об'єднань. Так, уповноваженими органами з питань реєстрації є реєстраційні служби міських, районних, міськрайонних, міжрайонних, районних у містах управлінь юстиції за місцезнаходженням громадських об'єднань. На сьогодні точну кількість зареєстрованих об'єднань громадян досить складно отримати, бо вона суттєво відрізняється за різними даними і при чому жодна з офіційних методик статистичного обліку (ЄДРПОУ, Міністерство юстиції України) не поки що не відповідає європейським стандартам у цій сфері. Втім, не всі зареєстровані в Україні організації є постійно діючими, або ж взагалі реально існуючими. Згідно даних Творчого центру «Каунтерпарт», частка активних і постійно діючих громадських організацій (тобто таких, які працюють не менше двох років, мають досвід виконання двох і більше проектів та є відомими у своєму регіоні)

становить лише 8-9% від їх загальної кількості⁶.

Очевидно переломними у розвитку громадянського суспільства в Україні є 2013-2014 рр., бо вже на сьогодні простежується чітка тенденція щодо зростання кількості громадських організацій. За інформацією Державної служби статистики, станом на 1 січня 2013 р. кількість українських громадських організацій та політичних партій збільшилась на 5,4% — до 3,943 тис. порівняно з 1 січня 2012 р. Приміром у Києві, станом на 1 січня 2013 р. легалізовано 13 589 громадських об'єднань та політичних партій¹.

У Чернівецькій області, як зазначає Державна реєстраційна служба України, впродовж I кварталу 2014 р. громадські об'єднання реєструвались також досить активно. За підсумками I кварталу зареєстровано 33 громадських організації, що значно перевищує показники перших трьох місяців 2013 р., впродовж яких засновано було тільки 19 організацій. Позитивним моментом є й те, що відзначається значне збільшення кількості громадських організацій метою яких є захист прав людини. Якщо у 2013 р. на території Чернівецької області не було створено жодної такої організації, то у 2014 р. їх створено вже 5⁹. Втім, поки що, у структурі громадських організацій найбільша питома вага припадає на оздоровчі та фізкультурно-спортивні об'єднання громадян.

Проблемою розвитку громадянського суспільства залишається не тільки низька участь українських громадян у організаціях та рухах (біля 76% населення не залучені до громадської діяльності), але й низька довіра до цих інститутів: повністю чи частково довіряє громадським організаціям 39,5 % населення (опитування проведене у січні 2013 р.)⁸. Якщо громадські організації сьогодні можна створювати досить швидко і без перешкод, то на напрацювання авторитету і поваги до них потрібен час.

(Продовження у наступному номері)

Список джерел:

1. В Україні зареєстровано 463 нові громадські організації <http://www.unian.ua/society/782359-v-ukrajini-zareestrovano-463-novi-gromadski-organizatsiji.html>
2. Кириченко І. Соціальний капітал: довіра і толерантність – міра за міру / І.Кириченко // Дзеркало тижня. – 2014. – 28 лют.
3. Коулман Дж. Капітал соціальний и человеческий // Общественные науки и современность. – 2001. – № 3. – С. 122-139.
4. Патнем Р. Гра в кеглі наодинці: занепад соціального капіталу Америки / Р.Патнем. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n21texts/putnem.htm>
5. Патнем Р. Чтобы демократия сработала. Гражданские традиции в современной Италии. - М.: Ad Marginem, 1996. – С. 282.
6. Показники розвитку громадянського суспільства в Україні / О. Ю. Вінніков, А. О. Красносільська, М. В. Лациба; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. — К. : Агентство “Україна”, 2012. — С.40-42.
7. Серета Ю.В. Соціальний капітал в Україні та інших країнах Європи: легітимність агрегованого конструкту. - Український соціум. - 2013. - № 4. – С.81.
8. Соціологічне опитування: Чи довіряєте Ви громадським організаціям? –[Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=81.
9. У Чернівецькій області цього року значно збільшилась кількість громадських організацій правозахисного спрямування. Повідомлення Державної реєстраційної служби України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.drdsu.gov.ua/show/12630>.
10. Що таке соціальний капітал? Київська лекція Френсіса Фукуями // День. – 2006. - 17 жовт. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/podrobici/shcho-take-socialniy-kapital>.
11. CIVICUS' 2013. Enabling Environment Index. - [Електронне джерело]. - Режим доступу: <http://civicus.org/downloads/2013EEI%20REPORT.pdf>.
12. Nations in Transit 2013. - [Електронне джерело]. - Режим доступу: http://www.freedomhouse.org/sites/default/files/NIT2013_Tables_FINAL.pdf

статистика, факти, події

ЕПІДЕМІЧНА СИТУАЦІЯ В ОБЛАСТІ СТАБІЛЬНА ТА КОНТРОЛЬОВАНА

Як інформує головне управління Держсанепідслужби у Чернівецькій області, епідемічна ситуація в області стабільна та утримується під постійним контролем санітарно-епідеміологічної служби. За період з 13 по 19 червня 2014 року в заклади санепідслужби області надійшло 243 екстрених повідомлень про випадки інфекційних захворювань, в тому числі кишкові інфекції – 69, крапельні інфекції – 43, вірусні гепатити – 3, паразитарні інфекції – 62, туберкульоз – 11, покуси – 42, інші – 13.

У вогнищах інфекційних хвороб проведено комплекс протиепідемічних та профілактичних заходів. Спалахів інфекційних хвороб на території області не зареєстровано. Показники інфекційної захворюваності відповідають середнім багаторічним показникам даного періоду року, - йдеться у повідомленні.

Робота Чернівецького ЦППК за II квартал 2014 року

Відповідно до погодженого Нацдержслужбою України, Чернівецькою облдержадміністрацією та Чернівецькою обласною радою Плану-графіку підвищення кваліфікації на 2014 рік в Центрі за II квартал 2014 року за всіма видами навчання пройшли підвищення кваліфікації 928 осіб. З них 226 державних службовців місцевих державних адміністрацій, 352 посадові особи органів місцевого самоврядування, 62 державних службовців територіальних управлінь центральних органів влади, 39 депутатів місцевих рад та 249 працівників установ. Підвищення кваліфікації за професійними програмами спрямовується на вдосконалення правової, фінансово-економічної, соціально-гуманітарної, управлінської та іншої підготовки державних службовців, посадових осіб, депутатів, працівників підприємств, установ та організацій.

У II кварталі 2014 року за Професійними програмами підвищили кваліфікацію 11 державних службовців облдержадміністрації і райдержадміністрацій, 13 державних службовців територіальних управлінь

Навчання за Професійною програмою для працівників контрольно-ревізійного апарату Державної фінансової інспекції в Чернівецькій області

Навчання за програмою постійно діючого семінару «Організація роботи з надання адміністративних послуг населенню»

центральних органів влади і 32 посадові особи органів місцевого самоврядування. За програмою постійно діючого семінару «Організація роботи з надання адміністративних послуг населенню» провчилося 10 державних службовців райдержадміністрацій та 2 посадові особи Чернівецької міської ради.

Значну увагу приділено навчанню за програмами тренінгів. За програмами тренінгів провчилося 78 осіб, з них 57 державних службовців та 21 посадова особа місцевого самоврядування. На виконання Стратегії державної кадрової політики на 2012 – 2020 роки та Плану заходів на період до 2014 року щодо реалізації Концепції реформування системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад проведено тренінг «Технології публічного виступу». Також проведено тренінг «Управління

проектами з питань місцевого та регіонального розвитку».

За програмами короткотермінових семінарів провчилося 782 особи, з них 148 державних службовців облдержадміністрації та райдержадміністрацій, 297 посадових осіб органів місцевого самоврядування, 49 державних службовців територіальних управлінь центральних органів влади, 39 депутатів місцевих рад та 249 працівників установ. На виконання Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010р. №2250-р «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» Центр провів навчання за програмою короткотермінового семінару «Електронне урядування в системі державної служби» для 21 державних службовців облдержадміністрації та райдержадміністрацій і посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Для 24 соціальних

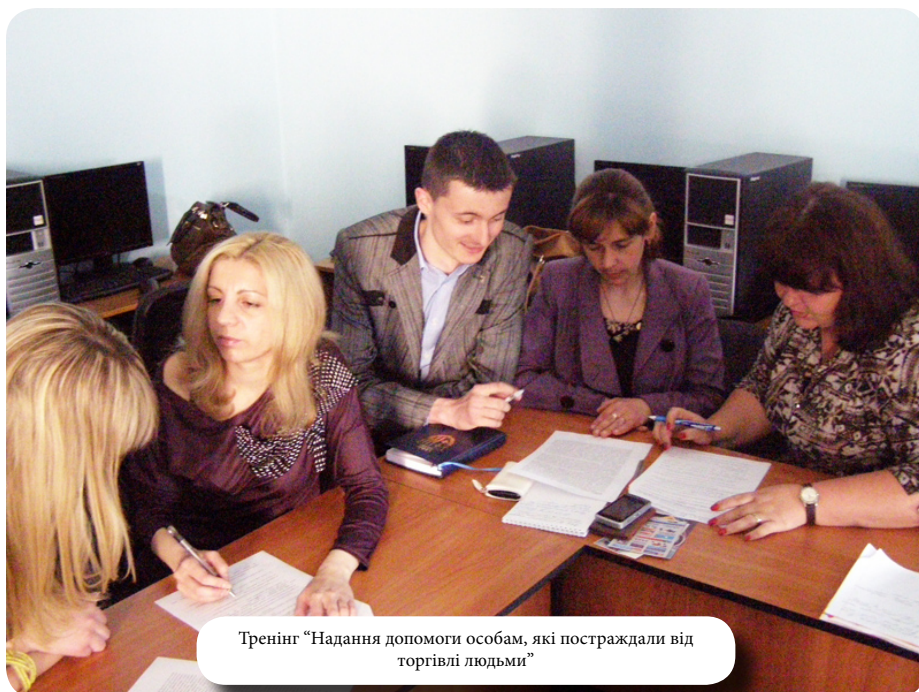
працівників області проведено короткотерміновий семінар «Профілактика та протидія насильству в сім'ї».

На виконання Державної цільової програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері єврейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України на 2008-2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 №974 впродовж II кварталу 2014 року проведено навчання 17 державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

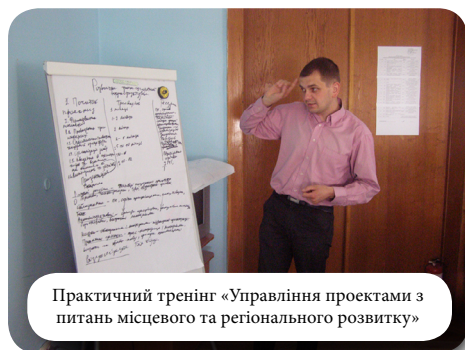
В рамках проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець» Центром проведено навчання за програмою короткотермінового семінару для учасників II туру щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець», який прослухали 12 державних службовців місцевих органів влади.

Навчання за програмою короткотермінового семінару «Організація обліку і звітності в установах системи охорони здоров'я і Держсанепідслужби України»

Тренінг «Надання допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми»

Практичний тренінг «Управління проектами з питань місцевого та регіонального розвитку»

Тренінг «Мистецтво ведення переговорів»